

הפנסיונרים שבחרו לעזוב
את הבית ולהתחיל מחדש
עדי בן ישי

אתגרת

בשבוע 1198 | י"ט בסיוון תשפ"ו, 04.06.26

מיוחד לשבוע הספר:
המדריך לסופר המתחיל
הרב ליאור אנגלמן

צילום: שלומי יוסף

קובעים חברות"א

בישיבת מעלה אליהו בתל אביב לא מתרגשים
מגרפיטי עוין או מצעקות של שכנים, ומבקשים
להתחבר לכל התושבים מתוך תורה שיש בה
הקשבה // יוסף ארנפלד

רוח.
אחדות.
תקווה!

מסמול קורטס שניצור וואגן

אורח מיוחד
שלומי
שבת

אמן אורח אלון אהל

אברהם פריד
בריכת הסולטן ירושלים
שלישי < ט"ו בתמוז < 30.6

כרטיסים באתר 'בשבע אונליין' BE7.CO.IL

Brilliant & co.

לכל השאר יש תדיראן

77% ממתקיני המזגנים קבעו:
**תדיראן - מותג המזגנים
האמין והמומלץ ביותר!**

לייעוץ ומכירה:
1-700-703-400

על פי סקר **מידג** לשנת 2025

לנגן את החרדה: מה קורה כשאנחנו מפסיקות לנסות לשלוט בעתיד?

כשהמטבח המלוכלך הוא בעצם הפחד מהלא נודע

מתוך סקרנות ואמונה שהמציאות מזמנת הזדמנות ויופי גם כשהעתיד אינו ידוע.

אדם שחרד, מנסה לשלוט בכל פרט במקום ללמוד מהסיטואציה, אדם עם יראה (חרדה חיובית), משחרר את הידיעות המוקדמות שלו על הצלחה ולומד מחדש כל הזמן, גם אם נדמה לו שיש לו ניסיון רב.

"אז איך אני אמורה להתמודד עם זה בבית? מול ראובן? והילדים?" שאלה.

"כשאת נכנסת הביתה ורואה מטבח מלוכלך, כשאת בחרדה את מביאה את המתח שלך לתוך הסיטואציה. את כועסת, משליכה את הדאגות שלך על הילדים ועל ראובן. אבל אם את פועלת מתוך יראה, אז את מכבדת את המציאות ומתחברת ליופי שבאותו הרגע ולא נותנת לדאגות הפנימיות ולצורך בשליטה להשתלט עלייך.

זו מעין מטאפורה עמוקה לכוח הניגון.

אדם לחוץ שמונע משליטה, פשוט אינו יכול לנגן את מנגינת חייו. הניגון הפנימי דורש יראה שלמה, כבוד למציאות ואמונה שהדברים מסתדרים לטובה.

תורת הנפש מסבירה את הפסוק 'אִם אֶשְׁכַּח יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי' בצורה נפלאה:

ירושלים – מסמלת יראה שלמה.

ימין – מסמלת את כוח הניגון.

המשמעות היא, שללא יראה ושחרור שליטה (ירושלים), האדם מאבד את היכולת לנגן ולפעול בהרמוניה בחייו (ימין).

"אז אני צריכה להפסיק לנסות לכתוב את העתיד ולהתחיל לנגן את ההווה", אמרה בחיוך ציפי, הרבה יותר נינוחה.

"בדיוק. בואי נעצום עיניים לרגע ודמייני שאת נכנסת עכשיו הביתה, אל תוך אותו מטבח מלוכלך. אבל הפעם, את לא מנסה לשלוט בסיטואציה אלא פשוט מסתכלת עליה, נושמת ונותנת לניגון הפנימי שלך להוביל את הרגע."

אפשר היה לראות כיצד הכתפיים שלה סוף סוף צונחות מעט למטה. הפנים שלה התרככו, וכל הרושם הזה של החרדה שהיה בה, פינה את מקומו לסקרנות עדינה לקראת הלא נודע, לקראת הניגון החדש של החיים שלה.

כל הפרטים שונו למען שמירת הפרטיות

שימי לב שמושא החרדה משתנה כל הזמן; פעם זה המצב הכלכלי, פעם הזוגיות ואפילו גם פחד ממעליות. אבל השורש נשאר זהה: דאגה אישית ומיקוד בעצמי.

בנוסף, הקושי העצום שלנו להיות נוכחים ברגע נובע מפחד מהלא נודע. אפילו כשאת יושבת רגועה מול הים, בלי שום איום ממשי, המוח שלך ממציא ומחפש סימנים לכך שהעתיד לא יהיה כמו שאת רוצה.

"למה?" שאלה.

"בגלל האובססיה הזו שלנו לשליטה. קשה לנו להתכנס לרגע ההווה כי יש לנו רצון כפייתי להיות כבר בעתיד כדי לפתור אותו, לדעת מה יקרה, כי כך נוכל לשלוט בו שיתנהל בדיוק לפי הרצון שלנו.

ההבנה העמוקה היא שמאחורי המציאות העתידית והבלתי נודעת, מאחורי כל הצמצום וההסתרה, מסתתר טוב אינסופי. כל הצמצום הזה קיים רק לשם גילוי עתיד."

"אז איך אני יכולה לשחרר את השליטה הזו? אני מרגישה שאם אני ארפה מהזוגיות שלנו ואפסיק לנהל כל פרט, אז הכל יקרוס", אמרה בחוסר אונים.

"כאן אנחנו מגיעות לסוד ההכנה למתן תורה. לפני קבלת התורה, מתואר פסוק: 'ויחרד כל העם'. למה צריך חרדה לפני מעמד כל כך נשגב? כי מטרת מתן תורה הייתה לחבר בין עולמות פנימיים וחיצוניים ולגלות כוח אינסופי בתוך מציאות מוגבלת. על מנת שזה יקרה, נדרשת תנועה נפשית של חרדה חיובית."

"חרדה חיובית?" שאלה בפליאה.

"חרדה חיובית היא ההבנה שמאחורי המציאות העתידית והבלתי נודעת, מאחורי הצמצום והגבול, מסתתר טוב אינסופי. זה אומר להחליף את החרדה השלילית ב'יראה'. מהות היראה היא היכולת לעשות נסיגה לאחור. לשחרר את השליטה על מה שיקרה ולכבד את המציאות. משמעות הדבר היא לקום בבוקר

"אני פשוט לא יכולה לשאת את זה יותר", היא התיישרה על הכורסה בקליניקה, נושמת בכבדות.

"זה תופס אותי בכל מקום. פתאום, באמצע היום, נופלות עליי חרדות: מה יהיה עם המינוס בבנק? מה עם הזוגיות אם ראובן ימשיך לחזור מאוחר מהעבודה? מה עם הילדים אם לא אשים להם גבולות? אני מרגישה שאני טובעת.

אני פשוט רוצה שהתחושה הזו תיעלם, שאוכל פשוט לחיות במנוחת הנפש, בביטחון, בלי לדאוג כל הזמן למה שיקרה בעתיד". הבקשה של ציפי כל כך מובנת, כל כך אנושית. המרוץ הזה אחרי השקט.

"את מבטאת את הגישה שכולנו גדלנו עליה, הגישה שאומרת שצריך להחליש את החרדה ולהיפטר ממנה על מנת לחיות בשלווה. אבל ישנה גישה עמוקה יותר, על פי תורת הנפש, שמלמדת אותנו לא לברוח מהחרדה אלא להפוך אותה לכוח מניע. לקחת את האנרגיה שדוחפת את החרדה ולהמיר אותה לאנרגיה חיובית בנפש."

"אני באמת מנסה. אני עובדת על המחשבות שלי. מנסה להחליף מחשבות שליליות במחשבות חיוביות. ברגע שעולה לי מחשבה שבעלי שוב יאכזב אותי או איזו מחשבה נוראית שאנחנו קורסים כלכלית, אני מייד פועלת בהסחת דעת. לפעמים אני אפילו מצליחה לזהות את המחשבות מראש ופשוט נמנעת מהן.

זה עובד לכמה דקות ואז זה חוזר שוב..."

"נכון. כי מה שאת עושה זה תיקון חיצוני, שהוא באמת חשוב, את מנסה להימנע ממחשבות טורדניות על מנת להישאר ממוקדת ברגע ההווה. זה פתרון מהיר לטווח קצר שבאמת מצליח לייצר מעט מנוחת נפש מיידית. החיסרון שלו, שהתחושה הלא נעימה ממשיכה להישאר ברקע, ואז את מוצאת את עצמך עסוקה בתחזוקה מתמדת של החרדה", הסבירה.

"למה זה קורה?" שאלה ציפי בסקרנות.

"כי הפתרון הזה לא יורד לשורש הדחף ולסיבה הפנימית שמייצרת את המחשבות האלו מלכתחילה."

"אז מה השורש?" שאלה.

"המקור לחרדה השלילית, החיצונית, נעוץ באגוצנטריות ובעיסוק מופרז בעצמנו. בסופו של דבר, מתחת לכל הפחדים, עומדת השאלה: מה יהיה איתי?"

ניתן לעקוב אחר הטורים בערוץ הוואטסאפ של חנה דיין

כרמי צור

גוש עציון

ההזדמנות שכולם חיכו לה חוזרת

שכונה חדשה בדרך לגוש!

073-777-2330

צ.פ.
בונים מכל הלב

סרקו את הקוד
או התקשרו

הסיפור של השכונה החדשה בכרמי צור הוא סיפור על הצלחה ושילובים מושלמים. זה השילוב בין מרחבי מגורים מודרניים ומרווחים לבין קהילה חמה ותומכת. זה השילוב בין תחושה של כפר לבין הקרבה לכל מה שחשוב.

תנו למשפחה שלכם את איכות החיים שתמיד חלמתם עליה, במקום שמרגיש כמו בית מהרגע הראשון.

ראשונים

פרויקט תיעוד ותיקי ומייסדי ההתיישבות

הרב יוסף ארציאל

מראשוני גרעין אלון מורה וחבר פעיל במזכירות הגרעין. איש חינוך וחזון. עבד במחלקת ההתיישבות של גוש אמונים עד שהפכה ל"אמנה", תכנן וליווה את הקמתם של גרעינים ויישובים חדשים

בו מן המצווה. לימים, הבן שלנו שמואל שומרון היה התינוק הראשון שנולד בשומרון.

רגע מכונן. בעלייה השמינית לסבסטיה הושגה הפשרה המפורסמת שהתירה לנו לעלות למחנה קדום. במקום היו דיונים נרחבים וסוערים בשאלה אם הצעה זו היא הצלחה או כישלון, והאם לקבלה. באיזה רגע אמרתי לנוכחים שאנחנו אלה שנקבע מה זה יהיה ואיך זה יעבור על ידינו אל הציבור. חנן פורת קלט מיד את המסר הזה וצעק לקהל בחוץ "הצלחנו! קיבלנו מה שרצינו" והחלו ריקודים של שמחה. זוהי ראשיתה של ההתיישבות בשומרון, וכל השאר היסטוריה.

היינו כחולמים. באחד מימי שישי בצהריים מיהרנו הביתה לשומרון ובדרך עמדנו בפקקים. אז הזכרנו זה לזו כמה זמן חלמנו שיהיו פקקים בשומרון...

“
”
הלהט הרוחני והעקשנות של הרב צבי יהודה בנושא ההתיישבות בכל חלקי ארץ ישראל היו המבער לעשייה הגדולה שלי בהמשך”

מה הביא אותך להתיישבות? צמחתי בשיבת 'מרכז הרב' וזכיתי להיות תלמידו המובהק של הרב צבי יהודה. בזמנו, ישיבת "מרכז" הייתה כמעט המרחב היחיד שדובר בו על ההתיישבות בכל חלקי ארץ ישראל. הלהט הרוחני והעקשנות של הרב צבי יהודה בנושא הזה היו המבער לעשייה הגדולה שלי בהמשך. חיפשתי פרטנרים להתיישבות והגעתי לבני קצובר ומנחם פליקס שצירפו אותי מיד למזכירות גרעין אלון מורה.

משפחה מתנחלת. בעלייה השישית לסבסטיה אשתי, שהייתה בהיריון, הצטרפה. כשהתחילו המהומות ראיתי אותה בוכה ודאגתי כמובן. כשחזרתי הביתה היא אמרה לי "ארץ ישראל נקנית בייסורים ואנחנו נעמוד בזה". האמירה הזאת חיזקה בי את הכוחות והרוח. לאורך השנים, גם כשעולה בינינו איזה ויכוח אנחנו אומרים שריב בשומרון יש

לצפייה בקטעים מתוך הראיונות
סריקו את ה-QR.
לצפייה בכל הסרטונים כנסו
לאתר המועצה לשימור אתרי מורשת בישראל:
[/https://shimur.org/settlement-documentation](https://shimur.org/settlement-documentation)

ראשונים - פרויקט תיעוד ותיקי ומייסדי ההתיישבות נעשה על ידי משרד המורשת והמועצה לשימור אתרי מורשת בישראל מתוך רצון לתעד את פרקי הקמת ההתיישבות בחבלי המולדת השונים ולשמר את סיפורי הראשונים לדורות הבאים. התיעוד נערך בבקעה, ביהודה שומרון ובנימין, בגולן ובגליל.
כתיבה: הדר קלאר וולף | בימוי והפקת הפרויקט - מורדי קרשנר ונעם דמסקי

חוגגים את חודש הספר קנו ב-200 ₪ שלמו רק 150 ₪!

*המבצע חל בכפולות, עד גובה קנייה של 1,000 ₪.

חג בפניני הלכה

*
הכרך עוסק בהלכות ציצית, תפילין, מזוזה, ספר
תורה, כבוד ספרי קודש, סת"ם, גניזה, בית הכנסת
וקריאת התורה.

*
הנושאים מובאים בשפה גמישה ועכשווית,
ומלאים במקורות שמעניקים ללומדים
ביטחון הלכתי.

*
הספר מבאר את ההלכות מהיסודות
ועד להלכה למעשה, תוך התייחסות למנהגי
ספרדים ואשכנזים כאחד.

מכון הר ברכה תורה שבונה חיים

*למעט ספרי לימוד בהיסטוריה לבתי ספר

www.shop.yhb.org.il | sefer@yhb.org.il | 02-9709588

הרב ליאור אנגלמן
liorangelman@gmail.com

איך ספר נולד?

המדריך המקוצר לכתיבת ספר והוצאתו לאור ← טור מיוחד לרגל שבוע הספר העברי

עריכה

לפעמים העריכה חשובה יותר מהכתיבה. פעמים רבות קשה לנו לראות את הפגמים של עצמנו ושל הכתיבה שלנו. עורך טוב רואה מה שהכותב אינו רואה, מזהה את נקודות החזקה ואת הדברים שיש לשפר ולשבח. זה שלב קשה וסיזיפי אך חשוב מאין כמוהו, וככל שהעורך איכותי יותר כך תהליך העריכה תובעני יותר ומפיק ספר משובח יותר. רק לסבר את האוזן: עריכת ספרי הראשון 'לא מפסיקים אהבה באמצע' התפרסה על פני שנה, 'קשורה בנפשו' ו'סולם גנבים' - שנתיים. 'צומת מסובים' - שנה וחצי. והאמת, אלמלא עבודת עריכה מוקפדת הם לא היו מה שהם.

ישנה טעות נפוצה לחשוב שהסופר מגיש לעורך את כתב היד והוא עורך, כלומר משנה ומתקן, על פי הבנתו. זה לא אמור להיות כך, עורך אינו יכול לגעת בכתב היד. הוא יכול לשקף לסופר את ראייתו ולחשוב ביחד איתו איך מתקדמים, אבל הכול מתחילה ועד סוף על כתפי הכותב.

איך מוציאים את הספר לאור?

ישנן כמה דרכים להוציא ספר לאור. אם מדובר בספר למטרות משפחתיות או במהדורה מצומצמת, כמובן שהוצאה פרטית היא הדרך היחידה. אבל מי שמעוניין בעותקים רבים, עומדות בפניו כמה אפשרויות.

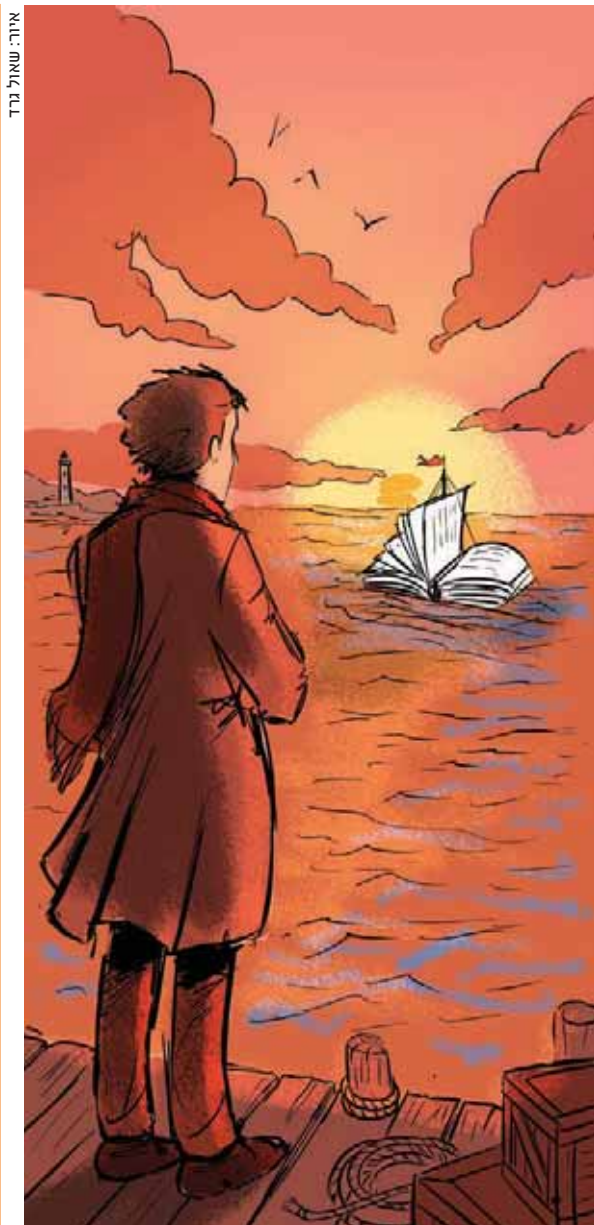
הוצאה עצמית: כל אדם יכול להוציא ספר לבד. חייבים כמובן לדאוג לכל השלבים: עריכת תוכן איכותית, עריכה לשונית מדוקדקת, עימוד לקראת הדפסה ובחירת עטיפה ראויה. בדרך הזאת שומר הסופר על עצמאות מוחלטת, כל ההוצאות כמובן עליו, אבל הוא פונה לבעלי מקצוע ולבית דפוס אחרי בדיקת כדאיות. הרווחים ממכירת הספר כולם הולכים לכיסו, למימון ההוצאות ולרווחים. גם מכירת הספר ושיווקו על כתפיו, ולרוב קשה להיכנס לחנויות הספרים עם ספר בהוצאה עצמית, אלא אם מדובר באדם מוכר מאוד או באדם שנעזר במערכת שיווק מקצועית.

הוצאות הספרים המוכרות: כדי להוציא ספר באחת מההוצאות הגדולות והמוכרות, יש להתקבל, כלומר לשלוח להוצאה את כתב היד, והוא נקרא על ידי לקטורים שמחליטים האם ההוצאה מעוניינת בספר. ניתן לשלוח לכמה הוצאות במקביל, אף שבעיניי כדאי לשלוח בתחילה רק לאחת או שתיים, כדי לעשות חישוב מחדש במקרה של דחייה ואולי לטפל שוב בספר. צריך לזכור: גם אם קיבלת תשובה שלילית, זה לא אומר שהספר לא טוב ואין להתייחס. שוק הספרים היום במצב מאתגר, והוצאה שמשיקעה מכספה כדי להוציא את הספר שלך, חייבת להעריך האם הספר יהיה רווחי. כלומר, השיקול הוא לא רק אומנותי אלא גם עסקי. לדמויות מוכרות או סופרים שהצליחו בספר קודם יש יתרון עצום, ועדיין נבחרים מדי שנה גם כותבים חדשים שצדו את העין. אם הספר התקבל ניתן יהיה לחתום על חוזה שבו יסוכמו התנאים וגובה התמלוגים שיקבל הסופר.

הוצאות ספרים פרטיות: הן מגוונות באיכותן, ומציעות מימון מלא של הספר עם ליווי מקצועי ולעיתים שיווקי של ההוצאה וחלוקת תמלוגים שונה ממקום למקום. כדאי לבדוק בשבע עיניים את ההוצאה וההצעה ולערך השוואות.

עטיפה

אחד האתגרים המענגים - מהו חלון הראווה המתאים למסע המילולי. יש אנשי מקצוע בכל הוצאה ויש את ליבו של הסופר וצריך תפילה שיקלעו לטעם של הקורא בדוכני הספרים, שייקח אותו בידו, יקרא את הכתוב על גבו, ירכוש ויפתח את הלב לעולם שבראת. ●

איור: שאול גרד

צריך לזכור - השראה לרוב איננה מביאה לכתיבה, זה עובד הפוך: כתיבה מביאה השראה. המתנה ל"מוזה" בכתיבה דומה בעיניי למישהו שממתין למוזה כדי לשטוף כלים, להחזיר את הילד מהגן או לבשל לשבת. תתחיל לבשל - המוזה תבוא, תחכה למוזה - תישאר רעב

כמה כותבים כמה קוראים?

ידידי הרב חיים נבון אמר לי כך: פעם היו חמישה סופרים ומאות אלפי קוראים, היום יש חמישה קוראים ומאות אלפי כותבים. הוא אמר את זה בנימה כוזאת של ירידת הדורות, כביכול איך פעם רק המוכשרים באמת היו גדולי הדור של הספרות וההמון קרא בצמא, והיום כל אחד כותב ומוציא לאור, ובאופן טבעי זה מרדד את האיכות של המילה הכתובה.

מן הסתם יש אמת בדבריו, אבל יש גם צד שני למטבע. הרי זה תהליך שעובר גם על שדה התקשורת. פעם היה ערוץ אחד בטלוויזיה ומעט אנשים שמחליטים מה כולם יחשבו. היום כל אחד הוא ערוץ תקשורת, פודקאסטר או משפיען רשת, ובכל רגע נתון יכול להעלות לרשתות ידיעה חדשותית או דעה אישית שאין לדעת אילו כנפיים יצמחו לה ולאן תרחיק. השפע מאפשר גיוון, מקשה להסתיר אמיתות כואבות ועונה על טעם שונה של אנשים. כך גם בעולם הכתיבה, וזה כנראה גם סימן מסימני הגאולה - נביעה גדולה מלמטה ושפע רב שנובע מאנשים רבים.

כשלעצמי אני חושב שטוב לכל אדם לכתוב מחשבות, התבוננות, שירים, סיפורים, דברי הגות וכמובן דברי תורה. כשכותבים שוהים בתוך הדבר הנכתב, חווים אותו, מרגישים אותו אחרת, לעומק יותר. ועדיין, בין כתיבה אישית שבין אדם למגירתו או בין אדם למישפחתו וחבריו, ובין הוצאת ספר לאור - המרחק גדול. שם, אני חושב, כדאי לאדם לשאול את עצמו בכנות מדוע הוא עושה את זה, מה הדחף שלו, מה הציפיות שלו, ולתהות האם מקומו ברשות הרבים או ברשות היחיד. צריך גם לקחת בחשבון שבשעה שיצא ספר לאור הוא כבר נחלת הציבור וגם חשוף לביקורת, שלא בהכרח מרחמת ומתחשבת. צריך להיות מוכנים.

תשוקה

תנאי הכרחי הוא כמובן תשוקה לכתיבה, ליצירה. לצאת אל העולם של הכתיבה מתוך שמחה וחגיגות.

ללמוד לכתוב

כתיבה היא אומנות ובאותה מידה כתיבה היא מקצוע. אני פרסמתי את הספר הראשון שלי 'שקופים' לפני שלמדתי לכתוב. היום קשה לי לקרוא חלק ניכר מהסיפורים שבו. אני אפילו יכול להדגים כמעט בכל סיפור איך לא כדאי לכתוב. באיחור למדתי שלכתיבת ספר יש לבוא בענווה, לדעת שאתה לא יודע, גם אם כל החברים והמשפחה אומרים שאתה בטוח עגנון הבא, גם אם אלוקים נגע בך ואתה מוכשר מארץ המוכשרים - זה לא מספיק. כדאי ללמוד, לקבל, להיפתח ולגדול. למידה טובה היא לא רק איך לכתוב, אלא איך למחוק: להיות ער לדברים המיותרים, העודפים, ולא לפחד לחתוך בבשר החי של מילים שיצאו מתהומות ליבך. זה קשה יותר מלכתוב, אבל נצרך לא פחות. אמר לי זמריצור מפורסם: אנשים חושבים שזה בא לי בקלות, הם לא יודעים שמגיל חמש אני כותב ומוחק ולומד מאחרים ונלחם ומתאמץ. ובקיצור, מי שרוצה לכתוב ספר צריך ענווה ללמוד, אומץ למחוק ולא לפחד לעבוד קשה בשלב הכתיבה ועוד יותר בשלב העריכה.

מוזה

וגם את זה צריך לזכור - השראה לרוב איננה מביאה לכתיבה, זה עובד הפוך: כתיבה מביאה השראה. המתנה ל"מוזה" בכתיבה דומה בעיניי למישהו שממתין למוזה כדי לשטוף כלים, להחזיר את הילד מהגן או לבשל לשבת. תתחיל לבשל - המוזה תבוא, תחכה למוזה - תישאר רעב. כתיבת ספר היא מסע ארוך ומתיש. צריך להסכים הסכמה פנימית לצעוד בו, לא להישבר בדרך, ולזכור בכל רגע למה יצאת למסע הזה.

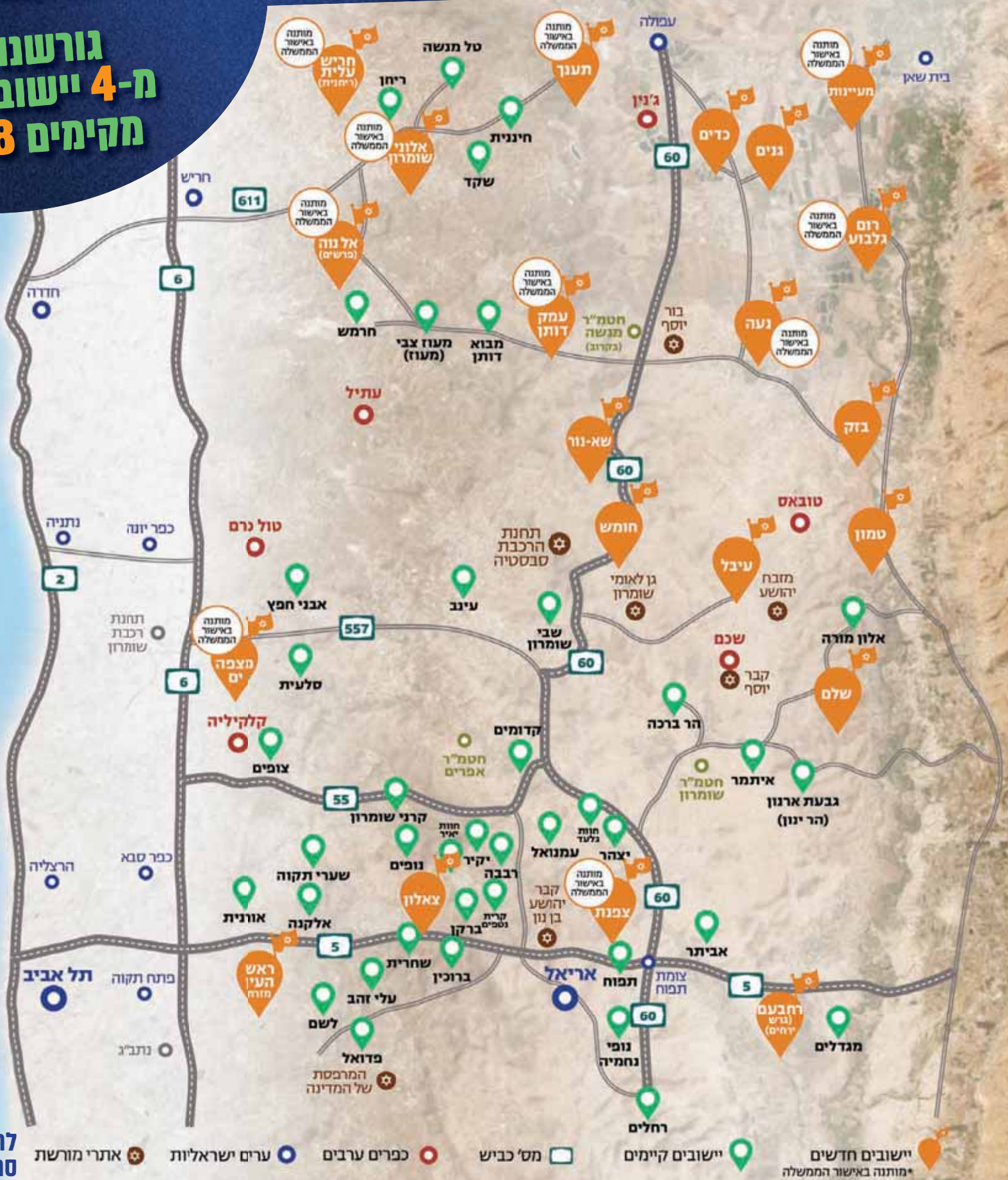
תכנית ההתחברות

חוזרים הביתה לצפון השומרון

גורשנו
מ-4 יישובים,
מקימים 18!

ים תיכון

פקודת איתנו!

לגרעיני ההתיישבות החדשים בצפון השומרון

דרושות משכחות חלוציות שאוהבות אתגרים ורוצות לכתוב פרק בדפי ההסטוריה

יאיר יעקבי

jacobi.y@gmail.com

לשקר אין נעליים

Yair Jacobi
@YairJacobi

אשתי אמרה לי לתת לילדים לראות סרט ועכשיו הם צורחים בהיסטריה ואני מתחיל לחשוב שאולי היא אמרה לתת להם לראות 'דמבו' ולא 'רמבו' אז נראה לי נזרום עוד עשרים דקות ככה ואז נחשוב הלאה

בשבת הבן שלי סיפר שכשהגננת מבקשת מכולם לסדר את הגן אז הוא הולך ומתחבא בשירותים. ביטלתי את בדיקת האבהות

אשתי הכריחה אותי לשטוף כלים בשבת, ובמהלך השטיפה פתאום גיליתי שאני אוהב את זה, מדובר בתסמונת שטוףהולם

הלכתי השבוע לטמבורייה וביקשתי מהמוכר רולר לצביעה וכנראה לא הייתי מנומס מספיק כי הוא אמר לי "תבקש יפה מה אתה עצבני" אז אמרתי לו "בוא מכות בחוץ וזהו" אז הוא אמר לי "בוא כבר נדלג לסולחה" והתחבקנו. יצאתי בנאדם אחר

- שלום, אני מחפש נעליים לילד שלי בן 10.
- מצוין, יש לנו כאן יופי של מבחר.
- מעולה.
- מה הכי חשוב לך בנעל?
- הילד רוצה נעל שחורה.
- מצוין.
- מעדיף כזו עם סקוץ', הוא מסתבך עם שרוכים.
- ברור, אין בעיה בכלל.
- וכמובן הכי חשוב שתחזיק כמה שיותר זמן.
- אה, זה אין לנו.
- סליחה?
- אין כאלה לילדים בני עשר. אין במלאי.
- אז אולי תזמין, נראה לי שזה חשוב.
- לא, אתה לא מבין. אין במלאי כי לא מייצרים.
- לא הבנתי.
- מוזר מאוד, חשבתי שהייתי מאוד ברור, אדוני דובר עברית?
- כן.
- אז אולי אדוני קצת נעל בעצמו.
- סליחה, מה זה אמור להביע?
- סתם בדיחה של מוכרי נעליים אדוני, אין צורך להתרגש, אני אסביר הכול.
- נו.
- בשנות ה-90 נהגו לייצר נעלי ספורט שהחזיקו שנה בכיף, אבל אז היצרנים גילו שהם יכולים להשקיע הרבה פחות ועדיין לייצר נעל יפה מאוד שתתפרק אחרי שלושה חודשים.
- והיא בטוח תתפרק?
- בוודאי אדוני, זה בייסיקלי גרב עם סוליה.
- אבל לפחות היא זולה יותר הנעל הזאת?
- לא, חס וחלילה אדוני, אנשים צריכים להתפרנס.
- אז מה אני אמור לעשות? להגיד לילד לא לשחק כדורגל?
- אה רגע רגע, תעצור הכול, הילד שלך משחק כדורגל?
- כן.
- אז תשכח מכל מה שאמרתי.
- יופי.
- במקרה הזה הנעל תחזיק חודשיים במקסימום.
- חודשיים?
- במקסימום. אם הוא בועט שפיצים זה עניין של ימים.
- לא, זה לא אמיתי!
- אדוני אני באמת מנסה להבין מאיפה הפליאה שלך מגיעה, אני מאוד סבלני איתך.
- אז תסביר לי למה אתם לא מייצרים נעליים חזקות יותר!

- במחילה אדוני, אני נורא מתאפק. אבל אם כבר הקושיה היא עליך, למה הילד שלך בועט במוצר שעמלנו עליו קשה כל כך?
- מה?
- אני לא אחד שמתערב בחינוך של אחרים, אבל נניח שהייתי מוכר לך אגרטל.
- נו?
- והילד היה בועט בו.
- כן?
- אז הוא היה נשבר, האגרטל.
- ברור.
- ולא היית בא אליי בתלונות אז, נכון? הרי זה אבסורד.
- נכון.
- אז אותו דבר נעליים. אני מוכר לך נעל. אם הילד שלך מחליט לבעוט בנעל, אז באמת שאתה זה שצריך לעשות בדק בית.
- לא הבנתי, אתה מצפה מהילד שלי לא לשחק כדורגל?
- שישחק עם הידיים, למה לבעוט?
- עם הידיים זה כדורסל.
- האמת שעם הידיים זה כדוריד, אבל אני מרגיש שאתה לא בפניות נפשית לשמוע עכשיו.
- אתה חד אבחנה.
- תודה רבה.
- אבל מה אני אמור להגיד לילד? שאין יותר כדורגל?
- הכול יחסי בחיים אדוני, תאמין לי שהילדים בסין שתופרים לבן שלך את הנעליים האלה היו מתים לשחק איזשהו ספורט, אבל במקום זה הם יושבים כל היום לתפור נעליים מתפרקות לילד המפונק שלך.
- או ווה.
- מכניס קצת לפרופורציות, הא?
- אתה אל תעשה לי רגשי, אני לא זה שמעביד את הילדים הסינים.
- תירגע, משלמים להם.
- כמה משלמים להם?
- אין לי מושג, אבל בכנות מאיכות התפירה אני למד שהם לא מאוד מרוצים.
- טוב, אז מה אני אומר לבן שלי? הבוהן שלו כבר מציצה החוצה מהנעליים הישנות.
- שמע לי, תחכה שיצאו כל אצבעות הרגליים ותגיד שזה סנדלים.
- האמת שזה רעיון לא רע.
- זה המודה היום אדוני, כל הילדים הולכים ככה.
- באמת?
- טוב, לא כולם.
- אה.
- רק אלה שמשחקים כדורגל. ●

- שלום, אני מחפש נעליים לילד שלי בן 10.
- מצוין, יש לנו כאן יופי של מבחר.
- מעולה.
- מה הכי חשוב לך בנעל?
- הילד רוצה נעל שחורה.
- מצוין.
- מעדיף כזו עם סקוץ', הוא מסתבך עם שרוכים.
- ברור, אין בעיה בכלל.
- וכמובן הכי חשוב שתחזיק כמה שיותר זמן.
- אה, זה אין לנו.
- סליחה?
- אין כאלה לילדים בני עשר. אין במלאי.
- אז אולי תזמין, נראה לי שזה חשוב.
- לא, אתה לא מבין. אין במלאי כי לא מייצרים.
- לא הבנתי.
- מוזר מאוד, חשבתי שהייתי מאוד ברור, אדוני דובר עברית?
- כן.
- אז אולי אדוני קצת נעל בעצמו.
- סליחה, מה זה אמור להביע?
- סתם בדיחה של מוכרי נעליים אדוני, אין צורך להתרגש, אני אסביר הכול.
- נו.
- בשנות ה-90 נהגו לייצר נעלי ספורט שהחזיקו שנה בכיף, אבל אז היצרנים גילו שהם יכולים להשקיע הרבה פחות ועדיין לייצר נעל יפה מאוד שתתפרק אחרי שלושה חודשים.
- והיא בטוח תתפרק?
- בוודאי אדוני, זה בייסיקלי גרב עם סוליה.
- אבל לפחות היא זולה יותר הנעל הזאת?
- לא, חס וחלילה אדוני, אנשים צריכים להתפרנס.
- אז מה אני אמור לעשות? להגיד לילד לא לשחק כדורגל?
- אה רגע רגע, תעצור הכול, הילד שלך משחק כדורגל?
- כן.
- אז תשכח מכל מה שאמרתי.
- יופי.
- במקרה הזה הנעל תחזיק חודשיים במקסימום.
- חודשיים?
- במקסימום. אם הוא בועט שפיצים זה עניין של ימים.
- לא, זה לא אמיתי!
- אדוני אני באמת מנסה להבין מאיפה הפליאה שלך מגיעה, אני מאוד סבלני איתך.
- אז תסביר לי למה אתם לא מייצרים נעליים חזקות יותר!

פסטיבל הדובדבן

חגיגה ישראלית בגוש עציון

בואו לקטוף דובדבנים!

פטל בהר

פטל בהר

א', ב', ד', ה' 9:00-18:00

ג' 9:00-19:30

שישי 9:00-15:00

חטעי כפר עציון

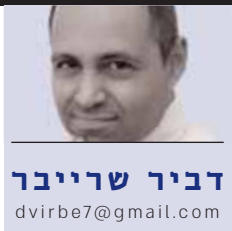
חטא"ר עציון

א'-ה' 14:00-19:00

שישי 9:00-15:00

• פרטים מלאים ועלויות באתר תירות גוש עציון •

דביר שרייבר
dvirbe7@gmail.com

מטה מנשה

שלושה סיפורים על חיילים, מרגלים, וכתבים שמשווקים רעיונות מטורפים. המנהיגים קונים, נחשו מי משלמים את המחיר

הכתבת הצבאית עוד מימי המרגלים שבאו לתור את הארץ. כרמלה מנשה

צילום: מרים אלטער פלאש 90

במושבים הקדמיים והתעלמו מאיתנו כל הדרך לתל אביב. אפילו "האימא של החיילים" לא קפצה לרגע לשאול מה שלומנו, איך מתייחסים אלינו, לחרחור אחרי סיפור טוב או לבדוק אופי דה רקורד האם מה שאנחנו חווים בפועל תואם לדיווחים האוטופיים שדובר צה"ל מאכיל אותה, והיא מלעיטה בהם את המאזינים השבויים שלה ברדיו.

אחר כך, ב-1997, היא הפכה למשווקת בלתי מורשית של רעיון הנסיגה החד-צדדית מלבנון שהובילה תנועת 'ארבע אימהות'. יחד עם שלי יחימוביץ', מגישת התוכנית 'הכול דיבורים' ברשת ב', הן השתמשו בלי שום בושה בשידור הציבורי כדי לקדם את הטירוף הזה מדי יום, ראיינו באמפתיה את מובילות התבוסות, והעצימו אותה בכל פעם שנפל חייל.

באמת לא היה כיף ברצועת הביטחון. השירות היה מסוכן, התנאים קשים, חיזבאללה לא בחל באמצעים. אבל לאורחים היה שקט, ילדי הצפון לא ישנו במקלטים ולא הסתתרו מתחת לשולחנות בפחד. הבריחה מלבנון הפכה את החיים בצפון הארץ לבלתי אפשריים. כמו החיים בעוטף עזה, אחרי שאריק שרון הכניס גם את תושבי הדרום לטראומה שרודפת דור שלם.

למתנחלים לא אכפת

והנה עוד סיפור, הפעם ממרכז הארץ. חבר שעשה מילואים בחורף אחד לפני 15 שנה בערך, אולי קצת יותר, מצא את עצמו עם עוד כמה חיילים בקרוואן מט לנפול אי שם בשומרון, עם מקלחת אבל בלי מים חמים. כל יום הם פנו למפקדים והתלוננו שאין מים חמים, כל יום אמרו להם שידוע וזה בטיפול, עד שיום אחד בישרו להם בהתרגשות שזה מה שיש ואין מה לעשות. בסוף התקופה הייתה שיחת סיכום עם מח"ט הגזרה והחברה העלו בפניו את הבעיה. המח"ט האזין בקשב רב והנהן בהבנה. "מה נראה לכם, שזה בית מלון פה?!" הוא צרח עליהם, "אתם חיילים, תעשו את העבודה שלכם ותפסיקו להתלונן, בכיינים".

מבוישים ומקוררים הם פשוט את המדים וחזרו לחייהם הרגילים שאומנם אין בהם תהילה, אבל יש בהם מים חמים. ואז, כמה ימים אחר כך, אותו חבר נתקל בידיעה קורעת לב על מילואימניקים ששוכנו בקרוואן מט לנפול על איזה פיסטין בלי מים חמים והם קופאים מקור. והמח"ט - כן, אותו מח"ט - מתראין לכתבה ואומר שהאחריות היא על המתנחלים מהיישוב הסמוך שפשוט לא אכפת להם מהמילואימניקים ששומרים עליהם, אבל הוא באופן אישי עושה הכול כדי לפתור את הבעיה במהירות וחבל שלא סיפרו לו על זה קודם.

אז מה אני רוצה להגיד בעצם? שלקצינים בכירים יש נטייה ידועה למצוא חן בעיני התקשורת. ולרוב אנשי התקשורת כבר מזמן אין עניין לדווח בהגינות אלא רק לקדם רעיונות, אתם כבר יודעים אילו. כשאלה המסרים שאורחי ישראל שומעים יום יום, שעה שעה, לא פלא שכשואמרים להם שהשטח מדרום לנהר הליטני הוא חלק מארץ ישראל הם נמלטים על נפשם ורצים להסניף חדשות.

שם, ברוב הערוצים, אומרים שאי אפשר. עו העם היושב בארץ, והערים בצורות גדולות מאוד, לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו. כבר היינו בסרט הזה וכבשנו את הבופור ואת עזה, והארץ אשר עברנו בה לתור אותה ארץ אוכלת יושביה היא וכל העם אשר ראינו בתוכה אנשי מידות, ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם אז מה יש לנו לחפש שם. חייבים לסגת, להיכנע, ניתנה ראש ונשובה מצרימה. אחר כך, כשהאסון הידוע מראש מתרגש עלינו, הם אומרים אתה הראש אתה אשם, למה לא מנעתם, למה לא פעלתם. וכשהנהגה אומרת צודקים, עלה נעלה וירשנו אותה, הם שוב חוזרים לזמירות הישנות של אין פתרון צבאי ומה האסטרטגיה. 40 שנה אנחנו מסתובבים במדבר הזה. מתי ניכנס לארץ המובטחת? ●

מישהו שאני מאוד מעריך סיפר לי פעם על שיחה עם חבר למילואים במלחמת שלום הגליל, זו שלפעמים קוראים לה בטעות מלחמת לבנון הראשונה.

"לבנון ארץ יפה", התפעם החבר כשהגדוד התמקם אי שם באזור צור, "אבל מה יש לנו לחפש כאן?"

"אתה יודע", ענה לו האיש שאני מאוד מעריך, "מבחינה היסטורית וטופוגרפית דרום לבנון זה הגליל, חלק מהארץ המובטחת".

המושג "הארץ המובטחת" היה פופולרי בימי הקמת המדינה, אבל בשנות ה-80 הוא כבר הפך לנחלתם של מתנחלים, לא של אלה שאומרים שהיה פה שמח לפני שנולדתי אבל יכול להיות שזה נגמר. כך שהחבר הביט באיש שסיפר לי את הסיפור בתדהמה מהולה בועזוע, והתרחק ממנו לפני שגם הוא יידבק בחיידק המסוכן של משיחיות וגאולת הארץ.

נזכרתי באנקדוטה הזאת השבוע כשלוחמינו האמיצים כבשו מחדש את מצודת הבופור, 26 שנה בדיוק אחרי שאהוד ברק הוציא אותנו משם - ומכל רצועת הביטחון בלבנון - בנסיגה מבוהלת שהציבה את חיזבאללה בעמדת שליטה ותצפית על היישובים שלנו. השמאל הישראלי, שאז צהל ורקד, לא נשאר אדיש לכיבוש המחודש אלא הודה שהנסיגה הייתה טעות ושארין ברירה, חייבים לתקן ולהישאר שם.

סתם נו, נראה לכם? התגובות השמאלניות היו צפויות עד כדי פיהוק: "למה לעזאזל אנחנו שוב כאן", "כוח לא מביא לשום תוצאה", "החיילים שלנו שוב יהיו ברוויים במטווח", "נתניהו מסבך אותנו במלחמה פוליטית כדי לתקוע את המשא ומתן עם לבנון ועם איראן", וכמובן, איך לא - "מה האסטרטגיה?". כרמלה מנשה, למשל, הכתבת הצבאית של תאגיד השידור הציבורי עוד מימי המרגלים שנשלחו לתור את הארץ, הדגישה שנוכחות צה"ל בלבנון לא תביא ביטחון ליישובי הצפון. היא גם דקלמה שוב ושוב מילים כמו "פאתוס", "מרגמות", "מטענים", ועוד ניבים שמעבירים צמזומות בגוון של מי שזוכרים את רצועת הביטחון של שנות ה-90 מהמאה הקודמת.

משווקת בלתי מורשית

את כרמלה מנשה פגשתי ממש בימים אלה לפני 32 שנה. אני הייתי חייל שפוף, היא כתבת צבאית נערצת מעצם היותה אישה בתחום שנחשב מאוד גברי. היא הצטיינה בדיווחים מונוטוניים בקול חרוך מסיגריות, ונודעה במיוחד בזכות אייטמים על חיילים פשוטים שהמערכת הצבאית התעללה בהם או סתם התעלמה מהם. זה היה חידוש גדול בימים שלפני האינטרנט והסמארטפונים, כשצה"ל נחשב קדוש וכל המידע עבר בלעדית בערוץ טלוויזיה בודד, שני ערוצי רדיו וארבעה או חמישה עיתונים. הסיפורים האמפטיים על חיילים שלא מקבלים אוכל חם, או על חיילת שנשפטה על לא עוול בכפה, זיכו את מנשה בתואר "האמא של החיילים".

יום אחד, ביוני 1994, יצאתי הביתה מרצועת עזה. הימים היו ימי אוסלו העליזים, הרשות הפלשתינית המתהווה עמדה לקבל לידיה את עזה ואת יריחו. מחלון האוטובוס שהסיע אותנו ראינו במעבר כיסופים איך בונים גדר אלקטרונית שתגשים את הפנטזיות המתוקות של השמאל ואת הסייטים המרים של שאר אזורי המדינה. לא הצלחנו להבין איך מישהו מאמין שאוסלו יביא שלום וגדר תביא ביטחון, אבל היינו חיילים פשוטים אז אף אחד לא שאל לדעתנו. לא כמו היום, כשאנחנו כבר אורחים מנוסים ועדיין אף אחד לא מתעניין מה עמדתנו.

בתחנת הדלק של צומת יד מרדכי עצרנו להפסקה קצרה, ולאוטובוס עלתה חבורת כתבים צבאיים עולצים ובראשם כרמלה, מלקקת ארטיק ומריצה דאחקות עם העמיתים שלה. בתמימותנו חשבנו שכתבים הם יצורים סקרנים שרוצים לחוש את השטח, ומה יותר שטח מחיילים מאובקים שהרגע הגיעו משם. אבל הם התיישבו

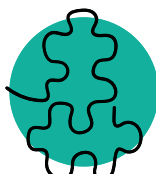

שירות לאומי לבנים בכפר הנוער תלפיות

**דרושים בני שירות מלאי מוטיבציה לשירות שמשלב
בתוכו הזדמנות אמיתית להשפיע, להוביל ולתת מעצמן**

חדרה

יצירת קשר אישי
ומשמעותי עם החניכים

ארגון וסיוע בפעילויות
חינוכיות וחברתיות

ליווי יומיומי של
ילדים ונוער בכפר

שירות אינטנסיבי, משמעותי ומלא עשייה וחלק מצוות מקצועי, חם ומשפחתי

לפרטים נוספים: ברק - 050-9498282

האגודה להתנדבות, בשביל השירות

JERUSALEM CONFERENCE

NEW YORK 2026

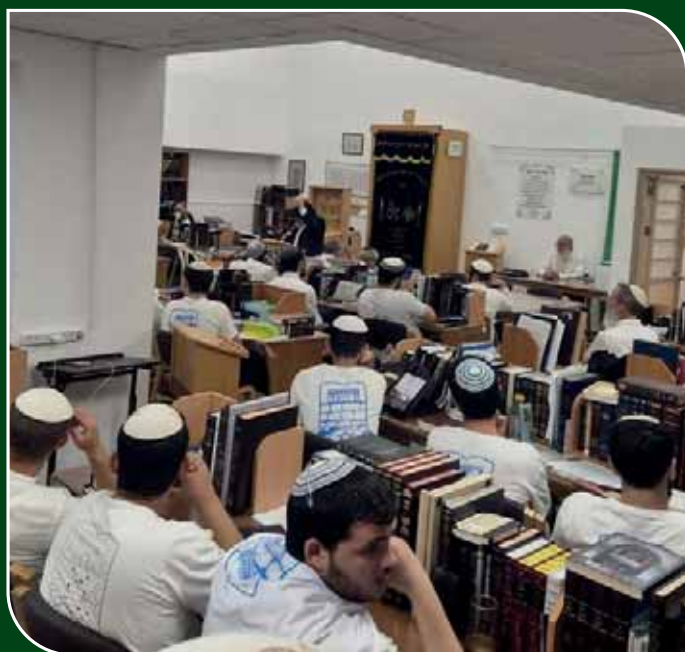
JERUSALEM AWARD

”כל ישראל
ערבים זה בזה”

"ירושלים של קודש!"

תוכנית לבוגרי צבא

"אח יקר! תרמת לעם ישראל במלחמת מצווה?
זה הזמן שלך להחזיר לעצמך - בא ללמוד תורה!!"
ישיבת תורה בציון פותחת מחזור חדש לבוגרי צבא

בוגר צבא

**מקומך
איתנו!**

מחפש אוירת
לימוד רצינית
ומשפחתית.

רוצה ללמוד
תורה בירושלים
עיר הקודש.

רוצה ללמוד
תורה בצורה
רצינית!!

מספר המקומות מוגבל!! מהרו להירשם.
לפרטים נוספים: **בנימין מנהל הישיבה**

054-2094450

לפתוח את החסימות

גם בימי ההכנות האלימות בקפלן, אנשי קהילת 'מעלה אליהו' בתל אביב לא צעקו אלא חילקו סוכריות, ובמקום להתווכח הלכו להיפגש עם משפחות בכיכר החטופים. הרב אליעזר וד"ר עדה גבל, מוותיקי קהילת הישיבה שמציינת שלושים שנה בעיר, מספרים על הדרך שעשו מחורבן הבית בגוש קטיף ועד לחיבור העומק התל-אביבי, גם כשהשכנים לא תמיד מחייכים

יוסף ארנפלד // צילום: שלומי יוסף

העברית הראשונה. את המסע הזה ערכנו דרך משקפיהם של בני הזוג הרב אליעזר גבל, ר"מ ותיק ומוערך בישיבה, ורעייתו ד"ר עדה גבל - מרצה בכירה בחוג להיסטוריה, דיקנית לימודים וראש תוכנית המצוינים רום במכללה האקדמית הדתית לחינוך שאנן בחיפה.

"כשהגעתי לפה, בכיתי כמעט שנתיים"

בני הזוג גבל הם ירושלמים במקור. הם הכירו בתנועת בני עקיבא ונישאו בגיל צעיר, על קו התפר שבין שיעור א' לשיעור ב'. התחנה הראשונה שלהם כזוג צעיר הייתה בחולות חבל עזה. הרב אליעזר למד ביישיבת 'תורת החיים' ששכנה אז בנווה דקלים, והשניים קבעו את ביתם ביישוב הקהילתי תל קטיפא, שם גם נולדו שני ילדיהם הראשונים. אלא שבסוף התקופה בגוש, חל שינוי. שנתיים לפני הגירוש, בלי קשר לרוחות הרעות שהחלו לנשב מכיוון הממשלה, החליט הרב אליעזר לעבור ללמוד ביישיבת 'מעלה אליהו' בתל אביב. "הישיבה בגוש השתנתה, אני השתנית, ורציתי לעבור לתל אביב", הוא מסביר.

התוכנית המקורית הייתה לבחון את המעבר בהדרגה. "אמרנו שנבדוק כמה חודשים אם זה מתאים, ואז נעבור דירה. לא רצינו לקפוץ ישר למים. בחודשים ההם אליעזר היה מגיע לתל קטיפא רק פעם אחת במהלך השבוע,

כמה שבועות בלבד אחרי שגורשו מביתם בתל קטיפא שבגוש קטיף, צעדה ד"ר עדה גבל ברחוב תל-אביב, סמוך למקום מגוריהם החדש. לפתע שמעה מאחוריה קול שהיה מוכר לה עד כאב והצטמרה. "זאת הקצינה שגירשה אותנו מהבית", חלף בה הרהור חרד. כעבור ימים אחדים נתקלה בקצינה ההיא פעם נוספת. הפעם, כבר לא היה לה אפילו צל של ספק.

"קראו לה סיני", משחזרת גבל. "אני זוכרת היטב שכשהיא הגיעה אלינו הביתה כדי למסור לנו את צו הגירוש, שאלתי אותה לשמה. אמרתי לה אז: 'את ההורים שלך פינו מסיני ב-1982, ואת באה לפנות אותנו?' פשוט לא הצלחתי להבין את זה". כדי לאמת סופית את הזיהוי, היא וידאה עם השכנים שאכן מדובר באותה קצינה. "באחד הימים ניגשתי אליה ושאלתי אותה ישירות: 'את מזהה אותי?!' לצערי הרב, היא אפילו לא הגיבה. הוצאתי עליה את כל הזעם שהצטבר אצלי, אך לא היה נראה שזה משפיע עליה. בתוך זמן קצר היא עזבה את הדירה ועברה הלאה".

המפגש הטעון הזה הוא רק אנקדוטה אחת מני רבות הממחישה את טבילת האש שחוותה משפחת גבל עם המעבר לתל אביב. אל העיר הגדולה הם הגיעו לפני כ-21 שנה, הישר מחולות חבל עזה, במטרה להצטרף לקהילת הישיבה הגבוהה 'מעלה אליהו' בראשות הרב חיים גנץ. בימים אלה, כאשר הישיבה חוגגת שלושים שנה להקמתה, ביקשנו להתוודע לסיפורה הייחודי של הישיבה ולטלטלות שחוותה במערכת היחסים המורכבת שלה עם העיר

"המפגש הראשון
בתל אביב היה עם
הקצינה שגירשה אותנו
מהבית". הרב אליעזר
וד"ר עדה גבל

"ענוה והקשבה שמאפשרות חיבור לכלל ישראל". הרב חיים גנץ, ראש ישיבת מעלה אליהו, ותלמידים

ביום שלישי, ובשבתות. בשאר הימים הוא ישן כאן, בישיבה בתל אביב. אלא שלקדוש ברוך הוא היו תוכניות אחרות. "תוך כדי התקופה ההיא, אריאל שרון נשא את נאום הרצליה המפורסם והכריז על תוכנית ההתנתקות", משחזר הרב אליעזר. "באותו רגע אמרנו לעצמנו שאי אפשר לעזור. כשסופרים את המשפחות שנשארות ונלחמות, לעוזב מרצון פשוט לא בא בחשבון". "הייתי אז בסוף היריון, ונקלעתי ללב העשייה", מוסיפה עדה. "הייתי חברה מזכירות ביישוב, ובשנה האחרונה כיהנתי כמזכירה של ועד יישובי גוש קטיף. היינו פעילים ומחברים בכל נימי נפשנו, וההחלטה הייתה ברורה: נשארים עד שהסכנה תחלוף".

מערכת היחסים המיוחדת שלהם עם הישיבה התל-אביבית העמיקה דווקא בימי המצור על הגוש. מרגע סגירת חבל עזה בצו אלוף ועד יום הפינוי עצמו, הגיעו לתל קטיפא תלמידי שיעור ב' של 'מעלה אליהו', יחד עם הר"מ הרב משה לוי, שמתגורר כיום בשכונת למשפחת גבל בתל אביב. "הם היו איתנו בחודשים האחרונים והיו כוח חיזוק משמעותי ביותר", מספרת עדה. "תל קטיפא לא היה יישוב בעל אופי תורני במקור, אבל התושבים פשוט אהבו את הנוכחות שלהם. הבחורים נתנו לנו ייב חיובי ואנרגיות מדהימות בתוך תקופה קשה וחשוכה".

ביום הגירוש פונו בני המשפחה לפנימייה באולפנת אבן שמואל, אבל קהילת הישיבה לא השאירה אותם לבד. "יומיים אחרי הפינוי הגיע אלינו ראש הישיבה, הרב חיים גנץ", נזכרת עדה. "הוא ניגש לאליעזר ואמר לו: 'מבחינתי, אתה ואברכי תל אביב זה דבר אחד עכשיו'. עוד באותו שבוע, הנהלת הישיבה לקחה פיקוד. הם מצאו לנו דירה בתל אביב. כשיצאנו כעבור כמה ימים מהאולפנה כדי לארוז את מעט החפצים שנשארו, המכולה כבר נשלחה ישירות לכאן. כל הציוד חיכה לנו בתוך כותלי הישיבה עד שהדירה הייתה מוכנה. ידענו שזו הכתובת הבאה שלנו".

אבל המעבר הפיזי היה החלק הקל. הנחיתה של משפחה פצועה מהגוש בלב הכרך התל-אביבי הסוער זימנה להם דיסוננס נפשי כמעט בלתי אפשרי. "במשך שנתיים שלמות היא בכתה", חושף הרב אליעזר ברגישות. "בכל פעם מחדש, כשהרכב נכנס לתל אביב, הדמעות שלה היו מתחילות לרדת מעצמן".

"הגענו לתל אביב ב-15 בספטמבר, היום שבו נוחות צה"ל עזבו סופית את הרצועה", מתארת עדה את רגעי השבר. "כל מי שלא היה בגוש באותו זמן, עשה באותו יום קריעה בבגד כביטוי לאבל. אנחנו, שגורשנו פיזית, קרענו כבר ביום הפינוי עצמו. ואז הגעתי לתל אביב, במחשבה שפה יתחיל תהליך הריפוי שלי. ירדתי עם הילדים לגינה הציבורית, ופתאום אני רואה את בחורי הישיבה חוזרים מתפילת מנחה, וכולם עם בגדים קרועים. זה היה מראה מצמרר מצד אחד, אבל מצד שני - מסביב בגינה הכול התנהל כרגיל. האנשים, בתי הקפה, השגררה התל-אביבית. הפער הזה היה בלתי נסבל. באותם רגעים היה בא לי פשוט לצרוח לאנשים ברחוב: 'תגידו, אתם נורמליים?! אתם לא מבינים שהשמיים נפלו?!'. אבל החיים פה המשיכו לזרום כאילו כלום לא קרה".

"לא נפרדים מעם ישראל"

התובנה הזאת, שהשמיים נפלו אך החיים בכרך הגדול נמשכים כסדרם, הולידה אצל רבים ממגורשי גוש קטיף תנועה של יציאה אל הערים

"לרב חיים גנץ הייתה, למשל, ביקורת עצומה על חלק מההתנהלות בכיכר החטופים. ובכל זאת הוא אמר בנחישות: 'אלה אחים שלי. אחים שלי כואבים, ואני כואב איתם ביחד'. אותו הדבר קרה גם לאורך כל חודשי המחאה נגד הרפורמה המשפטית. הוא התעקש, בצורה הכי מעשית שיש, לאהוב ולחבק גם את האנשים שעמדו מולו, גידפו וקיללו אותו"

כי פתאום תל אביב נעשתה חשובה לנו. עוד בגוש קטיף היינו עסוקים מאוד בחיבור לחברה הישראלית. אני, למשל, הייתי חלק מניהול 'מפגן המאה' של הגוש, והיינו עסוקים המון ביצירת מפגש בתוך הערים הגדולות. אבל הסיפור של להיות ישיבה בתל אביב הוא התורה של תל אביב, הוא התורה של הרב חיים".

אם הרב גנץ היה נשאר בשבי חברון והיית מגלה אותו כבר אז, היית עובר לחברון?

"אם הישיבה הזאת הייתה מועתקת כמו שהיא לחברון, אז הייתי בא לישיבה בחברון", משיב הרב אליעזר. "אבל הישיבה הזאת אינה בחברון, והיא גם לא יכולה להיות שם. האופי של הישיבה הזאת, והאופי של הרב חיים שלא איפשר לו להישאר בחברון, הוא אופי שכולו מכוון לכלל עם ישראל. קח לדוגמה את המהלך של הימים האלה: מקימים מחדש את היישוב כדים בצפון השומרון, והגרעין שמקים אותו מורכב מבוגרי מעלה אליהו. הרב חיים אמר על כך שהיישוב הזה הוא אומנם חלק מארץ ישראל, אבל הוא יישוב ברוח מעלה אליהו - ומעלה אליהו זה עם ישראל. אנחנו הולכים לכאן ולכלל מקום בשמו של עם ישראל כולו, בשם כלל ישראל ובשם כל אחד ואחד. השייכות הזאת היא דבר מהותי ושורשי מאוד בישיבה".

התפיסה הכלל-ישראלית הזאת אינה נשארת

הגדולות. גרעינים תורניים רבים קמו ברחבי הארץ דווקא

מתוך השבר ההוא, מתוך הבנה ש"לא היינו מספיק מעורבים, לא עשינו מספיק עבודה פנים אל פנים". אלא שאצל הרב אליעזר, כאמור, המעבר לתל אביב נולד עוד לפני הגירוש, ובלי קשר אליו. כשנשאלת השאלה מה משך אותו לשם מלכתחילה - האם הייתה זו העיר תל אביב עצמה, תחושת השליחות, או שמא רק כותלי בית המדרש - התשובה שלו חדה וברורה: הישיבה ותורתו של העומד בראשה. "מה שתפס אותנו בישיבה הזאת היה האופי של ראש הישיבה, הרב חיים גנץ", מסביר הרב אליעזר. "הוא אדם שמקשיב, הוא בא כדי להיות חלק. זה לא שהרב חיים עשה לעצמו מניפולציה כלשהי או השתנה במיוחד כדי להתאים את עצמו לתל אביב. מה שהוא מבטא על עם ישראל, על הקשבה ועל הליכה משותפת יחד - זו כל ההווה שלו וזו התורה שלו. זו התורה שמשכה אותנו אליה מלכתחילה. לא באנו בשביל תל אביב במובן החיצוני של המילה. באנו בגלל האופי של הישיבה הזאת ששוכנת בה, ובגלל האופי של הרב חיים, שהוא זה שיצר ישיבה בלב תל אביב".

"אי אפשר באמת להפריד בין הדברים", מוסיפה עדה. "זה לא שבאנו בשביל הישיבה ונשארו

כסיסמה מופשטת על כרזות, אלא מחלחלת אל תוך סדרי הלימוד והיומיום של בית המדרש. "היא באה לידי ביטוי בענוה, ביכולת ההקשבה ובלקיות אחריות על עם ישראל", מתאר הרב אליעזר. "הרב חיים אומר כל הזמן שאחד הדברים שהכי חשובים לו, לצד העיסוק המעמיק בתורה, הוא שאנשים פשוט יהיו נחמדים זה את זה, שיהיה כבוד הדדי, שאנשים יראו באמת זה את זה, שיהיה להם אכפת זה מזה, שיאהבו זה את זה. מתוך כך, ממילא יאהבו את עם ישראל, וממילא יאהבו גם את האחר והשונה. הרב חיים מקפיד בצורה יוצאת דופן לכבד את דעתו של כל אחד. הענוה שלו היא אמיתית לגמרי. הוא מנהיג את הישיבה מתוך ענוה והקשבה ולא מתוך החשבה של דעתו האישית. זה בדיק האופי שמאפשר לישיבה להיות מחוברת לעם ישראל".

במהלך אירוע חגיגות השלושים להקמת הישיבה, עלתה עדה לבמה כדי לראיין את הרבנית ימימה גנץ. הראיין הוכן ברגע האחרון, ובהפסקת בוק קצרה הציעה הרבנית בדפי השאלות וביקשה מיד לשנות את כיוון הפתיחה. "היא אמרה לי: לא, אל תתחילי אותי מהגל התל-אביבי. תשאלי אותנו קודם כול מי אנחנו", משחזרת עדה. "היא רצתה לדבר קודם כול על אביה, הרב יעקב איגרא זצ"ל, שבאותו יום חל היארציט שלו. משם פתחנו את השיחה, והיא סיפרה על התקופה שבה הם חיו בימית, לפני הפינוי".

הרבנית גנץ שיתפה בסיפור משפחתי נוגע ללב: בנם, ישראל גנץ (כיום ראש מועצת בנימין), היה בן ארבע וחצי בלבד בזמן הפינוי מימית. כששאלו אותו לימים מה הוא זוכר משם, הוא ענה משפט שמלווה את המשפחה עד היום: "שם למדתי שגם כשכועסים, לא נפרדים מעם ישראל". הוא הסביר שזה נכנס לו לדי-אן-איי מפני שהוא ראה וחווה את זה שם, מההורים שלו. "כששמעתי את זה, הבנתי שזו בדיוק הייתה גם החוויה שלנו", מתרגשת עדה. "כבר כווג צעיר הבנו שגם אם דברים מסוימים לא עובדים כפי שאנחנו רוצים ומאמינים, אנחנו לא נפרדים מעם ישראל".

כאשר מנסים לפרוט את מערכת היחסים הזאת למונחים מעשיים, בני הזוג גבל מסרבים להשתמש במטבעות הלשון של עולם הקירוב. בשבילם, המגורים בעיר הם קודם כול "להיות חלק". הרב אליעזר מדגיש כי הנוכחות הזאת אינה נובעת מטשטוש עמדות או מהסכמה: "לרב חיים גנץ הייתה, למשל, ביקורת עצומה ומאבק פנימי עמוק עם חלק מההתנהלות בכיכר החטופים. הוא ממש לא הזדהה עם הדרך שבה הדברים הובלו שם, ובכל זאת הוא אמר בנחישות: 'אלה אחים שלי. אחים שלי כואבים, ואני כואב איתם ביחד'. אותו הדבר קרה גם לאורך כל חודשי המחאה נגד הרפורמה המשפטית. הוא התעקש, בצורה הכי מעשית שיש, לאהוב ולחבק גם את האנשים שעמדו מולו, גידפו וקיללו אותו".

הרוח הזאת תורגמה פעם אחר פעם לצעדים יומיומיים בשטח, כפי שמשחזרת עדה ברגע משפחתי במיוחד. "זה היה בערב ליל הסדר שחל במוצאי שבת. שעה קלה לפני הדלקת נרות שבת, שיתפה הרבנית ימימה גנץ בקבוצת הווטסאפ של נשות הקהילה שבשבת בצהריים היא יוצאת לכיכר החטופים כדי לומר חג שמח. בלי התארגנות ממוסדת, בלי שלטים ובלי נאומים. פשוט ללכת. הרב חיים והרבנית ימימה הגיעו לשם עם הילדים והנכדים, והצטרפו אליהם עם הבן שלנו שהביא את הנשק מהצבא, והנכד בעגלה. עברנו שם בין האנשים, רגע לפני כניסת החג. זאת היה סיטואציה מורכבת ונורא קשה: מסביב נשמעו שירי דיכאון, היה חילול שבת, ואנשים נערכו לקיים את ליל הסדר שם, על כיסאות מתקפלים ועל הרצפה. עשינו סיבוב ביניהם ואמרנו להם בפשטות: אנחנו לא יכולנו להכניס את החג בלי לבוא ולהיות איתכם. זה היה יישום מוחשי של 'עימו אנכי בצרה'".

מערכת היחסים הזאת, שמציבה את אנשי הישיבה בלב הכרך, גובה לא פעם מחיר של בדידות בין שני העולמות. "מצד אחד, קולגות שלי מהאקדמיה הדתית הטיחו בי ואמרו: 'אה, את מהישיבה הזאת שרוקדת מה יפית בכיכר'. ומצד שני, כשאתה חי בתל אביב אתה פשוט לא יכול להתעלם מהמציאות הזאת, כי אלה השכנים שלך והחברים שלך. כשאתה גר במקומות אחרים, מוגנים ומגוררים יותר, אתה יכול לבחור שלא להיות שם. אתה פשוט לא תודמן למקומות האלה אלא אם תתעקש. אנחנו התעקשנו להזדמן, אבל זה קרה בטבעיות, כי בסופו של דבר הכיכר הזאת היא מגרש החנייה שצמוד לבית הספר של הילדים שלנו, ובית אריאלה הוא הספרייה העירונית שלהם. אלו החיים שלנו".

הקפלינסט הפך לבן בית בישיבה

השותפות הזאת לא החלה בכיכר החטופים. הרב אליעזר מספר כי עוד לפני המלחמה, הרב חיים היה שותף מלא מאחורי הקלעים בדיונים מורכבים ובשיח פתוח עם טייסים ואנשי צבא שהצהירו על כוונות לסרב פקודה, "הכול מתוך הרצון העמוק ליצור שיח ולהיות חלק", הוא אומר. "יש למשל שכן אחד, תושב השכונה, איש שמאל מובהק מקבוצות קפלן. הוא הפך לבן בית אצלנו בישיבה, ובכל ליל שבת הוא מגיע לכאן. השניים הפכו לאחים בלב ובנפש. תמונת הפרופיל של הרב חיים בווטסאפ היא תמונה משותפת של שניהם". בעיניו, כאן בדיוק טמון החידוש הגדול של ישיבת מעלה אליהו - היכולת להחזיק בקצוות בלי לאבד את עמוד השדרה. "החשיבות הזאת, לחלוק בצורה אידאולוגית מוחלטת וגמורה על כל מה שקורה - אם זה בנושא הרפורמה המשפטית ואם זה בנושא

החטופים - ובכל זאת לאהוב ולכבד לגמרי, היא מפתח. גם כשהשכנים עושים לו לעיתים את המוות, הרב חיים מחייך אליהם, מחבק אותם ורוצה להיטיב להם".

המתח הזה, שמנהיג ראש הישיבה, מתורגם בבית משפחת גבל למעשים קטנים של חינוך בתוך הבית פנימה. עדה נזכרת בימי שיא המחאה ברחובות: "כשהתחילה הסערה סביב הרפורמה, הילדים רצו לתלות שלטי תמיכה על מרפסת הבית. אמרתי להם מיד: 'עד שאתם לא מביאים גם שלט שעליו כתוב 'אנשים אחים אנחנו' - אתם לא תולים פה שום שלט בעד הרפורמה'. בסוף נתלו שני השלטים זה לצד זה: שלט תמיכה עקרוני, ושלט שמזכיר שגם כשחולקים, אנחנו אחים".

האיוון העדין הזה לא תמיד מתקבל באהדה בצד השני של המדרכה התל־אביבית. "באותה תקופה, הבניין שלנו היה מוקף באיסכורית בגלל עבודות

לתדהמתי, היא פשוט חיכתה לנו כדי לספר לנו בהתרגשות: 'הבת שלי בהיריון, אני עומדת להיות סבתא!'. שמחתי איתה כל כך, ואמרתי בחיוך 'ברוכה הבאה למועדון', כי ברוך ה' יש לנו כבר שלושה נכדים. ברגעים האלה אתה מבין שכוחות החיים חזקים מהכול, ובסוף כולם רוצים לשמוח יחד בדברים הפשוטים והאמיתיים".

אלא שהחיים בלב הכרך התל־אביבי דורשים גם סבלנות רבה מול עיוורון תרבותי מובנה. משפחה עם שישה ילדים נתפסת בעיניים מקומיות לעיתים כ"גדוד", וההבדלים שבתוך המגזר של שומרי המצוות נשארים תעלומה מוחלטת לשכנים. "במשך שנים ארוכות ליווה אותנו מבט חשדני של חלק מהשכנים, שלא ידעו איך לקטלג אותנו", מספרת עדה. "בתל אביב יש לפעמים עיוורון

"בוקר אחד גילינו שמישהו ריסס על הגדר, מתחת לחלון הבית שלנו, גרפיטי שחור: 'ימין קיצוני, צא מהשכונה שלנו'. בבניין שלנו יש אנשים שהם חברים טובים שלנו לכל דבר, אבל יש מישהו בשכונה שהיה מקפיד לצעוק עלינו בכל בוקר. אנחנו לא נרתעים ולא בורחים בגלל החושך, אלא שותפים בחיים של העיר הזאת ומחזיקים את האור"

מוחלט לגיואנסים. הם לא ידעו להבחין בינינו ובין החרדים בבני ברק, ולא הבינו אם אנחנו מהציבור שמתגייס לצבא או לא. אבל ביום שבו הבן שלנו הופיע בשכונה עם מדים וגשק, משהו נסדק אצלם בבת אחת. פתאום השכנים ניגשו אלינו בהתרגשות, אמרו 'וואו, בשעה טובה, איזה יופי!' וכאילו נשמו לרווחה: 'אה, אתם משלנו, אתם כן מתגייסים'. זה שעשע אותי, כי בשבילנו זה בכלל לא ניואנס - זה העולם כולו, אבל זה רק מוכיח כמה הנוכחות הימיומית והפשוטה שלנו כאן, פנים אל פנים, היא הדרך היחידה להמיס את החומות".

לחנך ילדים בתוך ההפגנות

לצד האידאולוגיה הגבוהה, המציאות ברחובות בימי המחאה הציבה בפני משפחת גבל קשיים פיזיים ונפשיים ממשיים. "השנאה כואבת ומטלטלת, וגם הגרפיטי שרוסס מתחת לבית טלטל אותנו", מודה הרב אליעזר. ברגעי שיא, מצאו עצמם ילדי הקהילה תקועים שעות בהסעות, בצידים השני של נתיבי איילון החסומים. עדה נזכרת בימים שבהם שגרת החיים השתבשה לחלוטין: "הגעתי עד מנכ"ל משרד החינוך כדי ששוטרים ילוו אותה בהסעות. מנהל בית הספר התורני, הרב דביר אפלבוים, היה רוכב בעצמו על קורקינט בין החסימות כדי לוודא שכל אוטובוס יוצא בבטחה לכיוון יפו, רמת אביב ונחלת יצחק".

הרוח החינוכית הזאת מחלחלת גם אל הילדים. באחת ההפגנות, כאשר תלמידים צעקו על המפגינים מעבר לגדר בית הספר, תפס אותם סגן המנהל. שבוע לאחר מכן הוא שלח אותם לעמוד באותו מקום - הפעם עם שלטי 'אנשים אחים אנחנו' וקופסאות סוכריות. "זה הרוח של הרב חיים, של הישיבה ושל בית הספר: אצלנו לא מקללים, אצלנו לומדים להקשיב", אומרת עדה.

הרב אליעזר משמש כבר 11 שנים כר"מ של שיעור ב' בישיבה. כשהוא מאפיין את החוט המקשר בין התלמידים שמגיעים למקום, הוא מדגיש כי הישיבה אינה מנסה ליצור פס ייצור מסוים או לשנות את התלמידים מבחינה חיצונית. "אנשים מגיעים לכאן בגלל האופי המקשיב", הוא מסביר. "בישיבות אחרות רצים לפעמים אחרי אור גדול של רב מסוים ומנחיתים חלומות שמוחקים את האישיות של התלמיד. הרב חיים תמיד מצטט את הפסוק 'סלעים מחסה לשפנים' ומסביר שפה אין סלעים - אין מאחורי מה להתחבא ואין מי שיחליט בשבילך. כל אחד גדל בתורה בקצב שלו, עם הכישלונות וההצלחות שלו".

במקביל לחייה בתל אביב, עדה מנהלת מסלול אקדמי מרשים. לאחר שהשלימה את תאריה באוניברסיטת בן־גוריון, היא משמשת ב־11 השנים האחרונות כמרצה בכירה וכמדריכה פדגוגית בחוג להיסטוריה במכללה האקדמית הדתית לחינוך שאנן בחיפה, וכיהנה כיושבת ראש ועדת המקצוע במשרד החינוך. בשנים האחרונות היא מובילה את תוכנית רום למצוינות, והשנה מונתה לדיקנית לימודי המשך והסבות במכללה. במסגרת תפקידה הייתה שותפה לפיתוח ה"מורנטור" - שפה פדגוגית חדשנית המשלבת טכנולוגיה ו־AI אך מסרבת לוותר על המפגש האנושי. "בנקודה זו, התפיסה האקדמית שלי נפגשת לחלוטין עם המהות שלנו בתל אביב: האיוון, וההתעקשות לראות אנשים פנים אל פנים", היא מציינת.

השילוב בין התפקידים הגיע לשיאו מיד אחרי 7 באוקטובר. עדה נשאבה לסיוע במלונות המפונים בתל אביב, ותוך שבועיים הקימה וניהלה - יחד עם חני גולדמן וחנה פרידמן - בית ספר וגני ילדים זמניים לכ־100 מתלמידי החמ"ד שפנו משדרות ומקריית שמונה. במשך חצי שנה הן העניקו לילדים עוגן חינוכי, לצד סיורים וחשיפה לתרבות התל־אביבית. "חלק מהמשפחות הללו נשארו באזור המרכז עד היום", היא מציינת בחיוך. "בשבילי, זו הייתה המשמעות המזוקקת של להיות תל־אביבית בהקשר, במקום ובזמן הנכון".

כאשר מנסים להביט אל העתיד ולסכם את מפעל החיים של שלושת העשורים האחרונים, עדה חוזרת אל השאלה שבה בחרה לחתום את הריאיון החגיגי עם הרבנית ימימה גנץ על הבמה. "זה סיפור שזר לא יבין", היא אומרת בהתרגשות. "מי שלא בוחר לחיות בתוך המרחב התל־אביבי הזה - שהוא ללא ספק מאתגר ומורכב - לא תמיד יצליח לתפוס שזו פשוט דרך חיים. זו לא רק החלטה לפעול כאן, זו קודם כול הבחירה הפשוטה להיות פה. וכשאתה פה, בלב העניינים, אתה פשוט לא מסוגל לעצום את העיניים. אתה הופך לחלק מהמקום, גם בדברים שאתה אוהב ומתחבר אליהם, וגם באלו שלא. זו זכות עצומה, ובלי הכוח של הישיבה לא היינו יכולים לעשות את זה".

הזיכרונות מימיהם הראשונים בעיר מדגישים את כבדת הדרך העצומה שעשתה הקהילה. "כשהגענו לפה בתחילת הדרך, מוסדות החינוך עוד היו בחיתוליהם", משחזרת עדה. "בית הספר וגני הילדים לא דמו בכלל למה שהם היום. בזכות הכוח הרוחני העצום של הישיבה ולימוד התורה בלב תל אביב, הצלחנו להצמיח כאן קהילה לתפארת. היום לומדים בבית הספר מאות תלמידים, והשינוי הוא בלתי נתפס. פעם הייתי אומרת בגאווה שאנחנו מכירים אישית את כל המשפחות הדתיות בעיר. היום, אחרי עשרים שנה, אני מברכת על כך שברוך ה' אני כבר ממש לא מכירה את כולן". ●

לא פורשים מהציבור

הם פרשו לכנסיה והיו יכולים ליהנות מאורח חיים שקט של נכדים ותחביבים, אבל בחרו לארוז את חייהם ולצאת בשליחות חדשה של תרומה לפריפריה, גם תחת אש ♦ הזוגות שמתנדבים בעמותת 'אנובאנו' מספרים על החיים החדשים הרחק מהבית, על המפגש עם אוכלוסיות חדשות ועל העשייה היומיומית שמחזירה להם את הברק לעיניים

עדי בן ישי // איור: שאול גרד

כשנעמי (78) וראובן (82) דטנר מפתח תקווה יצאו לפני כשנה לסיור בצפון כדי לראות מקרוב את המציאות שאחרי המלחמה, הם לא חשבו שהביקור יהפוך לפרק חיים חדש. אבל המפגש עם האזור והצרכים שעלו מהשטח הוביל אותם לקבל החלטה לא שגרתית: לעזוב את המרכז ולעבור לקריית שמונה.

"הגענו באופן פרטי בחודש מאי בשנה שעברה", מספרת נעמי. "שאלתי חבר שעובד באזור איפה יש צורך במטפלים והוא נתן לי שם של תחנה פסיכולוגית. היה צורך מאוד גדול במטפלים. שלחתי תעודות ומיד התקבלתי". נעמי, עובדת סוציאלית קלינית במקצועה, החלה לעבוד במרכז 'מיטב' של המועצה האזורית הגליל העליון, המספק שירותים לתושבי קריית שמונה. "פתאום מצאתי את עצמי לבד בבניין, עובדת בתוך מציאות אחרת לגמרי, כשרבים מהתושבים עוד לא חזרו לצפון".

במקביל, היא קיבלה שיחת טלפון מפתיעה. "יצחק אשחר מתנועת 'אנובאנו' התקשר ואמר: יש לי תנועה של שירות לאומי לגיל השלישי. אמרתי לו: תשלח קישור. מילאנו פרטים, הלכנו לריאיון והתקבלנו. יצאנו החוצה ואמרנו זה לזה: אוי, עכשיו צריך לספר לילדים".

איך הילדים הגיבו?

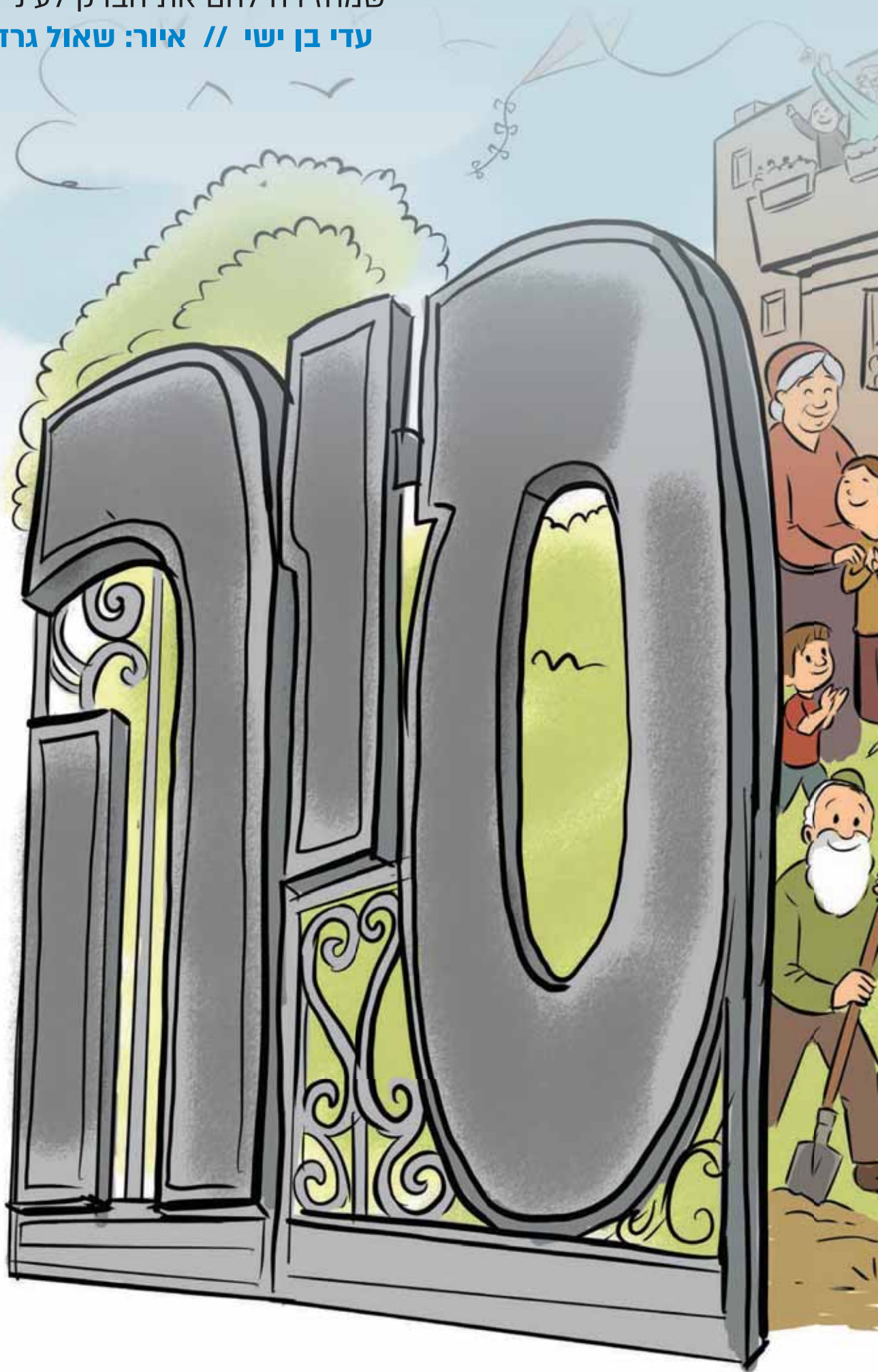
"יש לנו שלושה ילדים, והם ממש פרגנו. אנחנו חוזרים לפתח תקווה פעם בשבועיים-שלושה, אבל יש גם מחיר. התרגלנו להוציא את הנכדים מהגן, להיפגש הרבה, וזה חסר".

"יש גם את מחיר תסמונת האורז", היא צוחקת. "אנחנו שואלים איפה האורז ואז נזכרים - אה, זה בבית השני. זה האתגר של לנהל שני בתים. אבל היום אנחנו בעיקר בקריית שמונה, אוהבים, שמחים ומרוצים". כיום הם גרים בדירת אירוח קטנה, כ-50 מטרים בלבד, עם מטבחון צנוע. "חזרתי לחיות פשוט יותר", היא מעידה. "גילינו שאנחנו לא חומריים וההצטמצמות וההיכרות עם אנשים אחרים מאוד מפתחות אותנו".

ראובן, בעלה של נעמי, הוא צייר. הוא מתנדב ביד שרה ובספרייה העירונית, מסייע לאנשים במיצוי זכויות רפואיות ואף מתעד את העיר בציוריו. "הוא כל הזמן מחפש עוד ועוד דרכים להיות משמעותי". החיים בגרעין, לדבריה, החזירו אותה לגיל 18. "האנשים נפלאים, יש אינטימיות, חברות. ממש כמו גרעין הנח"ל שבו שירתתי לפני עשרות שנים". הם אוהבים את הצפון ומטיילים מדי יום שלישי. "היום עשינו הליכה לאורך הירדן, היה תענוג".

איך ההתעוררות עם הקהילה?

"הקהילה הציונית-דתית קיבלה אותנו נפלא. אנשים מתעניינים, מארחים. זו קהילה שנמצאת במשבר

"ההיכרות עם אנשים אחרים מאוד מפתחת אותנו". חברי גרעין קריית שמונה

שנשארים כי הם רואים במקום החדש את ביתם ממש".

איך ההשתלבות בעיר מתרחשת?

"ההשתלבות בקהילה היא טבעית. אם זה להגיע להקרנת סרט במתנ"ס, להשתלב בבית הכנסת, בפעילויות קהילתיות, כל אחד לפי העולם שלו. באים להיות חלק מהקהילה, לא כפרויקט חיצוני. מנסים להביא את מה שיש לנו, יחד עם מה שכבר קיים באוכלוסייה המקומית. אנחנו לא באים כזרים, ולא מלמעלה", הוא מדגיש. "אנחנו באים בענווה ובצניעות. מודעים לזה שמישהו אחר מנהל את המקום. אנחנו לא מחליפים אף אחד, אנחנו כוח עזר מקצועי".

אחד הערכים שעליהם אשחר מקפיד הוא הגיוון בתוך הגרעינים. "אנחנו מנסים ליצור גרעינים מעורבים של דתיים וחילוניים. לא תמיד זה 50-50, אבל זה ערך בפני עצמו". כיום פועלים גרעינים במטולה, בית שאן, מצפה רמון ועוד. בשנה הקרובה צפויה התרחבות לעכו, חצור הגלילית, נוף הגליל, קצרין, נתיבות ואולי גם אילת.

איך בוחרים מי מתאים לפרויקט?

"יש תהליך מסודר. גיוס, מיון, הכשרה והתאמה. לא כל אחד מתאים למודל הזה". האתגר העיקרי כרגע הוא כלכלי. "לרשויות לא פשוט להעמיד דירות, מכיוון שזו הוצאה גדולה", הוא מודה. "לכן אנחנו עובדים עם שותפים". אחד העיקריים שבהם הוא ארגון הג'וינט. "בדרך כלל הג'וינט בונה תוכניות. כאן, בפעם הראשונה, הם לקחו תוכנית שצמחה מהשטח, אימצו אותה ומסייעים להסדיר אותה מול המדינה". לצד זאת נשענת התנועה גם על שותפויות ותרומויות. "תנועת אמונה שותפה לדרך, בנק הפועלים, וגם קרן 'הביתה', שמסייעת לפרויקט של אזורי עימות - עוטף הדרום, הנגב המערבי והגליל העליון".

אשחר בעצמו עזב את ביתו הנוח בהושעיה והצטרף לגרעין קריית שמונה. המשפחה, לדבריו, לא הופתעה מהבחירה. "בבית הרעיון התקבל בטבעיות. זה אורח החיים אצלנו וגם הילדים מפוררים בקהילות שונות. בן אחד בגרעין התורני בלוד, חי בתוך שכונה מעורבת עם שכנים ערבים. אחת מבנותיי גם עברה לקריית שמונה. כל

להכשרה, הם יוצאים עם הנכדים שלהם להדריך ברחבי הארץ". התוצאה, לדבריו, עלתה על כל הציפיות: כיום פועלות 53 קבוצות כאלה ובהן כ-1,300 משתתפים. "המיוס רץ כבר חמש שנים. המרכז לסיוור ולימוד גליל לקח את זה על עצמו ומממן. מבחינתי, ברגע שתוכנית יודעת לעמוד לבד אפשר להתפנות לדבר הבא".

שליחות של סבא וסבתא

מתוך אותה תפיסת עולם נוסדה תנועת 'אנובאנו' שהפכה לעמותה, במטרה ברורה: למצות את הפוטנציאל האדיר של בני הגיל השלישי. במסגרת זו הגמלאים עוזבים את ביתם הנוח לטובת מגורים בעיר אחרת, בפריפריה הגאוגרפית. החזון, לדבריו, פשוט אך שאפתני: בני הגיל השלישי יעברו ליישובי פריפריה, ישתלבו בקהילה המקומית ויתנדבו בהיקף רחב. את הדירות בעיר מעמידה לרשותם הרשות, שאף משלמת על השכירות. "אנשים מתחייבים לארבעה ימים רצופים בשבוע ולהתנדבות של לפחות עשרים שעות", הוא מסביר. "יש כאלו שחוזרים בסוף השבוע לביתם, ויש כאלו

צעירים, תוכניות בתחום התעסוקה ותוכניות העשרה לנשים ולמיעוטים".

"הרוח היא אותה רוח", הוא מבהיר. אבל דווקא היציאה לגמלאות, בגיל 67, העמידה בפניו אתגר חדש. "בכל שנה יוצאים משוק העבודה בישראל כ-90 אלף בני אדם", הוא מציין. "חלקם ממערכת הביטחון שיוצאים כבר בסוף שנות ה-40, ואחרים בגיל מבוגר יותר. באותו זמן המדינה צמאה לעובדים מקצועיים. חסרים מורים לאנגלית ומתמטיקה, עובדים סוציאליים, פסיכולוגים ואנשי חינוך". לדבריו, במשך שנים איש לא חיבר בין שתי העובדות הפשוטות הללו. "מוצד אחד אנשים יוצאים ממעגל העבודה, ומוצד שני יש מחסור עצום. אמרתי לעצמי: איך ייתכן שהחברה לא מנצלת את כוח האדם הזה?"

אך מבחינתו, הבעיה עמוקה הרבה יותר ממחסור בכוח אדם. "החברה מסתכלת על אנשים בגיל השלישי כעל אנשים שצריך לעזור להם", הוא אומר. "משדרים להם: אל תפריעו, תפנו מקום לצעירים שיטפסו בסולם התפקידים. נעזור לכם בבריאות ובכלכלה. אבל לא באמת חושבים איך להפוך אותם מנטל לנכס".

מה היתרון של הגיל השלישי?

"ניסיון חיים, ניסיון מקצועי, זמן פנוי, וגם פנסיה שמאפשרת להם לפעול לא רק משיקול כלכלי. השאלה היא מה החברה עושה עם זה". עם יציאתו לגמלאות ניסה אשחר לקדם מדיניות ממשלתית בנושא. הוא נפגש עם נציגי משרדי ממשלה ובעלי תפקידים, בניסיון לעורר חשיבה חדשה על עולם הפנסיה. "די מהר הבנתי שהמערכת חסומה, אז החלטתי לנסות לשנות מלמטה. להקים מיזמים, להוכיח שזה עובד, ומתוך זה לקוות שהמערכת הציבורית תאמץ ותשנה את המדיניות". הוא מזכיר גם רעיון שהעלה בזמנו השר המנוח אורי אורבך ז"ל בשנת 2012, על הצורך לנצל נכון את כוחם של הגמלאים, אך הרעיון לא מומש בשל פטירתו.

המיוס הראשון שלו שיצא לדרך היה 'מסעות סבבא', יוזמה ייחודית שמבקשת לחבר בין דורות. "לקחנו גמלאים והכשרנו אותם להיות מדריכי ידיעת הארץ ומסורות", מספר אשחר. "בתמורה

אבל משקיעה המון בפיתוח, במפגשים, בסדנאות ובהבאת אנשים חדשים. לדתיים בגרעין אולי קצת יותר קל, כי יש מפגש טבעי בבית הכנסת".

"למדנו שאם אתה מצהיר 'באתי לעזור' אנשים לא כל כך רוצים", היא אומרת בכנות. "צריך הרבה כבוד ועדינות. למדנו לומר את זה אחרת: באנו להיות. וזה הבדל שהוא לא סמנטי, הוא גדול". הבחירה להיות חלק מהמקום באה לידי ביטוי גם בדברים הקטנים. "מהרגע הראשון עשינו כאן קניות, גם כשאנחנו נוסעים לפתח תקווה. כי מבחינתנו באנו להיות פה".

בימי מבצע שאגת הארי הפכו חברי הגרעין לחלק ממערך התמיכה המקומי. בזמן שתושבים רבים הסתגרו בבתים, הם חילקו אוכל, סייעו לקשישים ובודדים, הסיעו מתנדבים והתנדבו במרכז חוסן. בשגרה הם מפתחים יוזמות קהילתיות רבות. "אחת מחברות הגרעין הקימה מיוס של אימוץ קשיש, אחרים פתחו מרכז חוגים לברידיג', ספרות, כתיבה ופעילויות קהילתיות מגוונות", היא מציינת.

גם את הקושי הביטחוני הם למדו להכיל. "כשפרץ מבצע שאגת הארי היינו בפתח תקווה ושאלו אותנו: אתם חוזרים לקריית שמונה? אמרנו: כן, ברור. וחזרנו". לדבריה, המציאות הביטחונית לא שברה את רוח הקבוצה. "יש כאלה שקשה להם יותר, ולא לכולם יש מו"דים. אבל גם למקלטים יש צד מפתיע. כך מכירים את האנשים מהשכונה, נפגשים, נוצר קשר". כנראה שזו הסיבה שרוב חברי הגרעין נשארים גם בשנה הבאה.

להפוך מנטל לנכס

עשרות אלפי בני אדם יוצאים לגמלאות בכל שנה במדינת ישראל. אך בזמן שהחברה הישראלית נוטה לראות בגיל הפרישה נקודת סיום, בתנועת 'אנובאנו' מתעקשים לראות דווקא בנקודה הזאת התחלה חדשה. העמותה, שהקים יצחק אשחר, מבקשת להפוך את בני הגיל השלישי מכוח שיצא ממעגל העבודה למנוע חברתי פעיל שמשתלב בקהילות ומביא איתו ניסיון חיים וניסיון מקצועי. "זו למעשה שנת שירות", מסביר אשחר, "רק עם 40 שנות ניסיון".

בגיל 72, אחרי עשרות שנים של עשייה ציבורית, חינוכית וקהילתית, אשחר לא באמת יצא לפנסיה. להפך. מבחינתו, הפרישה מהעבודה היא רק תחילתו של פרק חדש שבו הוא מבקש לשנות את האופן שבו החברה הישראלית מסתכלת על הגיל השלישי. הוא נשוי ואב לשישה ומתגורר כיום בקריית שמונה, לאחר שעבר תחנות רבות בחייו. 30 שנה גר בהושעיה, עשור בשלומי, ושנים אחדות בבית שאן. לאורך הקריירה שלו הוביל פרויקטים חברתיים וחינוכיים רחבי היקף, וב-14 השנים האחרונות לעבודתו שימש מנהל אגף החינוך ברשויות הגליל התחתון ובית שאן. "תמיד עסקתי ביהוי צורך שלא מקבל מענה", הוא מעיד. "אני מחפש בעיה חברתית, בונה לה פתרון, מטמיע אותו דרך הרשויות, וברגע שהתוכנית עומדת על הרגליים - אני ממשיך הלאה". במרוצת השנים הקים תוכניות ארציות רבות. "הקמתי את תוכנית של"פ של תנועת בני עקיבא שבה שמיניסטים יוצאים לערי פיתוח, הקמתי תוכניות להשכלה גבוהה מטעם המל"ג, את תוכנית הישגים, מרכזי

צילום: באדיבות העלים

יצחק אשחר, יושב ראש עמותת אנובאנו: "בכל שנה יוצאים משוק העבודה בישראל כ-90 אלף בני אדם. באותו זמן המדינה צמאה לעובדים מקצועיים. חסרים מורים לאנגלית ולמתמטיקה, עובדים סוציאליים, פסיכולוגים ואנשי חינוך. מצד אחד אנשים יוצאים ממעגל העבודה, ומצד שני יש מחסור עצום. אמרתי לעצמי: איך ייתכן שהחברה לא מנצלת את כוח האדם הזה?"

אחד מצא לעצמו קהילה שהיא גם נוחה וגם מאתגרת".

"אשתי, צילה, מורה ורכות פדגוגית במקצועה, עובדת עם נוער בקריית שמונה, מלמדת אנגלית, ספרות - מה שצריך. היא מאוד מרוצה", הוא מספר. גרעין קריית שמונה מונה 25 חברים. עשרה זוגות ועוד חמש נשים שכן זוגן נשאר בבית והם נפגשים בסופי שבוע. 12 דתיים ו-13 אינם דתיים. "אנחנו מאוד מעורבים, הכול יחד ואנשים לא מסכימים לוותר על החיבור. לומדים, שרים יחד. הגילים נעים בין 57 ל-82. מתוך חברי הגרעין, 19 נשארים לשנה נוספת", הוא מציין בסיפוק.

יוזמה ייחודית שצמחה בגרעין היא הקמת מרפאת יועצים לחוות דעת שנייה. "אחת מחברות הגרעין היא רופאה, והיא הקימה מרפאה שבה רופאים מומחים משערי צדק והדסה מגיעים יום בשבוע לתת ייעוץ חינוכי לתושבי העיר. חברי הגרעין מתפעלים את המרפאה".

אשחר אינו שוקט על השמרים וישנם מסלולים נוספים שנמצאים בימים אלה בפיתוח. "אנחנו במשא ומתן מול כפרי נוער. הרעיון הוא שגמלאים ישמשו כסבא וסבתא לבני הנוער. אנחנו מאמינים שזה יכול להיות קשר משנה חיים". במקביל מתגבש גם חזון בין לאומי: שליחים בני הגיל השלישי לקהילות יהודיות ברחבי העולם. "הרבה מבני הדור שלי היו שליחים בצעירותם", הוא אומר. "היום הם כבר לא צריכים להזיז משפחה עם ילדים, ולכן

עדנה כהנוביץ', גרעין ערד:

"יש אנשים שאני משקיעה בהם כבר שנתיים ואני רואה איך דברים נחשפים. פתאום מישהו מבוגר מתחיל לקרוא ולכתוב. דברים צפים החוצה. יש מישהי שאני משוחחת איתה באופן קבוע, ממש שיח של ייעוץ וחיזוק ונוצר בינינו קשר טוב. אני משקיעה בזה המון ומתלהבת מכל רגע"

יכולים לצאת בראש שקט לקהילות בחו"ל - ללמד עברית, ציונות, יהדות, לחזק את הקשר לישראל". הוא מקווה שבתוך שנה התוכנית תצא לדרך.

על מה אתה חולם?

"שייכנסו לתחום עוד ארגונים, שיתחרו בנו. ככל שיותר גופים ייכנסו לזירה וינצלו את הפוטנציאל של הגיל השלישי, החברה הישראלית תרוויח".

מנצלים כל רגע לעשייה

בבית שאן עמותת 'אנובאנו' התקבלה בורעות פתוחות והפכה לסיפור הצלחה. מי שמלווה את הפרויקט הוא יואל כהן (59), מנכ"ל המרכזים הקהילתיים ותושב העיר זה 31 שנה. הוא מספר

שהתלהב מהרעיון מהרגע הראשון. "הבנתי שזה רעיון מהפכני וגאוני שצריך לתת לו יד. בגיל הפרישה אנשים עוברים ממאה לאפס, בלי סיבה", הוא מסביר. "אומרים להם: אתמול הייתם מנכ"לים, מורים, אנשי הייטק, בנקאים מדהימים, ומחר אין לנו צורך. תתכבדו ושבו בבית. הרעיון של 'אנובאנו' אומר: רגע, למה? בואו ניהנה מהניסיון ומהיכולות שלהם, ונציע להם מעין שנת שירות במקומות שנצרכים".

כהן הבין שצריך להרחיב את גבולות ההגדרה של הגיל השלישי. "למדנו להבחין בין גיל כרונולוגי לגיל תפקודי. גיל הזהב הוא לא בהכרח הגיל שכתוב בתעודת הזהות. אדם בן 80 יכול להיות לגמרי גיל שלישי מבחינת תפקוד, עשייה ורצון". אלא שבית שאן, עיר שאינה נהנית ממשאבים בלתי מוגבלים, נדרשה גם למצוא מודל כלכלי שיחזיק את המיזם לאורך זמן. במקום להסתמך על הרשות המקומית או על קרן פילנתרופית, בנו בעיר מודל עצמאי שבו הגופים הקולטים את המשתתפים נושאים בעלות.

המשתתפים משתלבים כיום במגוון רחב של תחומים: מערכת החינוך, הפגת בדידות אצל קשישים, מרכזי הורות ומשפחה, הגיל הרך, סדנאות טיפוליות ואף תחום התיירות בעיר. תהליך הקליטה מתחיל בריאיון אישי עם כהן. "אנחנו שואלים שתי שאלות: הראשונה, מה אתם יכולים לעשות? כלומר מה הרקע והניסיון המקצועי שלכם. והשאלה השנייה, מה אתם רוצים או חולמים לעשות? כלומר מה התשוקה שלכם, מה תמיד רציתם לנסות? השאלה הזאת מדליקה אותם. הרבה פעמים הם אומרים: תן לי לחשוב על זה". לדבריו, ניכרים הבדלים מעניינים בין גברים לנשים: "גברים לרוב לא רוצים להמשיך במה שעשו כל חייהם. נשים, במקרים רבים, דווקא כן ממשיכות בעיסוקים קרובים לעולם שהכירו".

פרט לעשייה הקהילתית, נוצרה גם קהילה בפני עצמה. חברי הגרעין, כיום 17 משתתפים שמגיעים מאזורים שונים בארץ, מתל אביב ועד הגולן, עמק יזרעאל, השומרון ובית אל - נפגשים באופן קבוע, יוזמים פרויקטים ומקיימים חיי קבוצה תוססים. הבועה שרבים מהם חיו בה התנפצה עם המעבר לבית שאן. "אחת המשתתפות, בת 80, שיתפה אותי כמה חשוב לה לפגוש אוכלוסיות אחרות ולהבין את תפיסות העולם שכל כך נרתעה מהן בעבר. שתי נשים אחרות אפילו הביאו את החברות שלהן לבית שאן, כי הן רוצות להעביר הלאה את מה שעבר עליהן במפגש האנושי שמתרחש בעיר".

כהן מתאר אנשים שמגיעים עם צמא למשמעות. "הם עושים את זה באהבה. הזמן בידיים שלהם, ואם הם רוצים שדברים יקרו - הם קורים. הם פנויים, חדורי מוטיבציה, רוצים להיות משמעותיים ומבחינתם כל שעה מבזבזת". לדבריו, הפרויקט יוצר שלושה מעגלי מפגש מרכזיים: "יש מפגש בינם ובין מקומות העשייה, בינם ובין תושבי העיר והקהילות השונות, ובינם ובין עצמם. וכשזה קורה, כבר פחות מנופפים בדגלים. פשוט נפגשים כאנשים".

"יש מי שחושב שהתרומה הגדולה של חברי הגרעין לעיר היא בתחומי העשייה השונים שבהם הם פועלים", הוא חותם. "אבל לדעתי, התרומה הגדולה שלהם תהיה אם גמלאי העיר

שלנו ילמדו מהם ויצאו גם הם לשנת עשייה כחברי גרעין בעיר אחרת".

מעריכים את ניסיון החיים

עדנה כהנוביץ' (69) גרה בערד יחד עם בעלה אמיר זו השנה השנייה. לפרויקט 'אנובאנו' הם הצטרפו בעקבות מודעה בעיתון. "ראינו את המודעה, נסענו לריאיון בתל אביב, התקבלנו, וכך הגענו לערד", פותחת עדנה.

אמיר סיים כ-30 שנות עבודה בהייטק ו-15 שנות הוראת גאוגרפיה והיסטוריה, ועדנה מגיעה מעולם ההייטק והסטארט-אפ בתחום הרחפנים. בשביל עדנה, המעבר מעולם אנליטי לעולם של טיפול וחינוך הוא השלמה לשני צדדים שקיימים בתוכה ונובעים, לדבריה, מבחירה מודעת. במסגרת ההתנדבות בעיר היא פועלת בכיתת תקשורת ובמפעל שיקומי לאנשים מבוגרים. "יש שם מסגרת, ארוחות וליווי. העובדה שיש להם מקום קבוע נותנת להם אפשרות לשיקום". "יש אנשים שאני משקיעה בהם כבר שנתיים ואני רואה איך דברים נחשפים. פתאום מישהו מבוגר מתחיל לקרוא ולכתוב. דברים צפים החוצה. יש מישהי שאני משוחחת איתה באופן קבוע, ממש שיח של ייעוץ וחיזוק, ונוצר בינינו קשר טוב. אני משקיעה בזה המון ומתלהבת מכל רגע. תמיד היה לי חשוב לגעת באנשים".

לדבריה, השילוב בין עולמות שונים הוא מה שמאפשר לה לפעול בצורה מדויקת. "אני נהנית מהתחום הרך של גישה לאנשים. מצד אחד אני עובדת עם כלים אנליטיים ועושה תוכניות, כי אני אדם מובנה, מתודי, ניהולי. מצד שני אני משתדלת לראות את הצורך של מי שיושב מולי ולדעת מה לעשות איתו". במסגרות החינוך שבהן היא פועלת, היא מרגישה שהניסיון שלה מוערך. "המורה מקבלת את ההבחנות שלי, מעריכה את ניסיון החיים, כי ראיתי אי אלו דברים. וזה גם עוד זוג עיניים, עוד יד".

בעלה אמיר מלמד מתמטיקה, מעביר הרצאות בעיר, מסייע לסטודנטים ועובד עם ילדים בסדנת גרות. "אמיר מלמד את הילדים לעבוד עם כלי עבודה באופן בטיחותי, כיצד לאחוז, כיצד לאפסן אותם, במה להשתמש לאיזה צורך. בחנוכה הוא בנה עם הילדים חנוכייה גדולה לטקס בבית הספר והרבה ילדים היו שותפים בפרויקט", היא מציינת בהערכה. "בנוסף לכך הוא העניק מכישוריו לפרויקט בניית רובוטים לילדי כתות ד-ו". הכניסה שלהם לשטח הייתה מהירה. "החיבור עבד מייד. נעים, טוב, הדדי. הרגשה טובה, וכל הצדדים מרוצים".

לצד העבודה היומיומית, היא מדגישה את הממד החברתי והקהילתי של החיים בגרעין. "הגרעין נותן מסגרת תומכת. אנחנו גם עוזרים זה לזה, חושפים צרכים, ומי שצריך מקבל מענה". עדנה אינה אישה דתית, ולדבריה המפגש עם ציבורים אחרים מוצלח מאוד. "למעט מקרים בודדים, רוב הזמן השילוב הזה נהדר. יש כאן אנשים מאוד מיוחדים שעזבו את סביבת הנוחות שלהם ובאו להתנדב. יש הרבה הערכה הדדית וכבוד".

"אני מזמינה כל אחד להצטרף", היא חותמת, "במקום עוד חוג יוגה או כל דבר אחר, אפשר לבוא להתנדב בפריפריה. זו חוויה מיוחדת שנותנת אפשרות למצות את הפוטנציאל האישי בתחומים חדשים. החשיפה לאוכלוסיות אחרות בעיר ובגרעין, זוהי חווית חיים שונה. זה מאוד פותח ומרחיב את המחשבה, וההתנסות מאוד מועילה לאנשים שאנחנו רוצים להיות". ●

"לראות את הצורך של מי שיושב מולי". עדנה כהנוביץ' בפעילות עם ילדי הגן

צילום: מירי שמעונוביץ

יסכה רגב

40

נשואה לרב משה, אם לשבעה ילדים

תושבת ירושלים

רמ"ט שר המורשת

התחלה // נולדה בגן יבנה, משם החל מסע נדודים משפחתי בעקבות ההורים, שנענו לכל קריאה של מפת השליחות הלאומית. "איפה שההורים שלי ראו שצריך שליחות - הם נרתמו, אספו ארגזים ואותנו, והגיעו. בגיל שלוש עברנו לנצרת עילית, שם ההורים הקימו את הגרעין התורני. מאותה הסיבה עברנו אחר כך לצפת, והם חיו שם עד לפני שבע שנים. אז עברו לחצור הגלילית, כדי להקים בית כנסת וקהילה". הבכורה מחמישה אחים.

אבא // הרב אברהם לוי (64), דמות חינוכית מוכרת בצפון, שהיה במשך שנים ארוכות רב בית הספר הממלכתי-ידיתי המקומי בצפת וממשיך שושלת רבנית מפוארת. "אבא עלה ממרוקו עם הוריו לנוף הגליל. סבא שלי היה רב קהילה בקובלנקה, איש ספר והגות ופייטן שחי ונשם תורה. אבא המשיך את הדרך שלו בחינוך, והפך לרב בית הספר האגדי בצפת".

אמא // נחמה לוי (60), מפקחת במשרד החינוך, שנולדה וגדלה במושב הזורעים. "אמא מביאה איתה את החיבור להתיישבות הדתית הוותיקה. סבא וסבתא שלה היו חלוצים, אנשי אדמה שהקימו את המושב עוד בימי חומה ומגדל. הסיפור המשפחתי שלה מורכב מניצולי שואה ומציונות טהורה. סבא שלי עלה לארץ לבדו בגיל 11, בלי הוריו, רק מתוך כיסופים לארץ הקודש".

בלי מחיצות // תחנות החינוך שלה נקבעו בצפת, שם למדה בבית הספר הממלכתי-ידיתי ובאולפנת מירון, לצד פעילות ענפה בתנועות הנוער. "מגיל שש גדלתי בצפת. להורים שלי היה עיקרון ברור: גם כשהם מקימים גרעינים, אנחנו לומדים במוסדות המקומיים יחד עם כולם. הם הקפידו שנהיה חלק מהחיבור. בהתחלה הלכתי לבני עקיבא, וכשבגרתי הרגשתי חיבור חזק יותר לתנועת אריאל, ובכיתות י"א-י"ב כבר שימשתי שם כקומונרית".

מנוע פנימי // השאיפה להרחבת מעגלי הלומדים והחיבור לתורה ליוותה אותה מגיל צעיר. "הלימודים והתארים היו חשובים, אבל תמיד ראיתי קודם כול את האידיאלים. כבר בכיתה ה' הקמתי עם חברות בית מדרש פנימי בתוך האולפנה ולמדנו בחברותות. המנוע האמיתי שלי הוא לחיות בתודעת שליחות מתמדת: לשאול את עצמי בכל סיטואציה ובכל מקום למה הקדוש ברוך הוא שם אותי דווקא כאן ועם האנשים האלה, ולבחון את עצמי מול המטרה הזאת מחדש".

קו התפר // בסיום כיתה י"ב פנתה לשנת שירות לאומי באולפנת 'טל רעיה' בבית אל. "זאת הייתה שנה מדהימה שבה הרגשתי שאני מוציאה את כוחותיי אל הפועל, בליווי נשמות גדולות שמחפשות את מקומן בעולם. בשבילי, כמי שגדלה כל חייה בפריפריה הצפונית, המפגש הזה היה נקודת הממשק הראשונה עם ההתיישבות ביו"ש ובחבל עזה".

שבר כתום // לקראת סוף שנת השירות, ערב ביצוע תוכנית ההתנתקות, ארזה תיק ועברה להתגורר בנווה דקלים שבגוש קטיף. "גרתי שם שלושה חודשים. אלו היו ימים של דייטים על הדיונות, חולצות כתומות, סרטים ואיך-ספור תפילות וציפיות, שהסתיימו בחורבן ובשבר עמוק. ביום הפינוי מצאתי את עצמי בבית הכנסת המרכזי, משם פוניתי בפעם הראשונה".

החצי השני // הרב משה, שמשלב בעשייתו בין עולם הרוח ובין פעילות עסקית בשוק הנדל"ן. "הוא קודם כול לומד תורה, ובמקביל עוסק בעסקאות נדל"ן. העשייה מסביב יכולה להשתנות, אבל התשתית של הבית והחיים המשותפים שלנו היא קודם כול חיי תורה".

הנחת // שבעה ילדים: ישעיה (19 וחצי), עילאי (17), אורי מרדכי (15), מלכות (13), ישראל (8), יהודה לביא (6) ובת ציון (3).

מנייטים קהילה // לאחר נישואיהם קבעו את ביתם בצפת, שם השתלב בעלה בישיבה והפך לחלק בלתי נפרד ממעגלי העשייה של רב העיר. "בעלי למד בישיבה וצמח לצידו של הרב שמואל אליהו, אותו ליווה מקרוב במשך כחמש שנים. לימים הוא הפך בעצמו לרב קהילה בצפת, ויחד הקמנו גרעין תורני בשכונה בעיר. היה מרתק לסגור מעגל ולהמשיך את המפעל של הוריי, הפעם בבית שלי".

נעילת שבת // תקופת הרבנות בצפת סיפקה רגעים קהילתיים יוצאי דופן, כולל שיעורים שבועיים לנוער המקומי שהתקיימו בסלון הבית. "באחד המפגשים בעלי דיבר על מהות השבת, ופתאום אחד הנערים קם ואמר לחברים: 'אם אתם גברים, מי מרים יד ולא מחלל את השבת הזאת?'. כולם הרימו ידיים. בליל שבת שאחרי כן התעוררנו מדפיקות

מערכתית רחבה, שכללה גיוס משאבים, גיבוש אסטרטגיה ובנייה של הארגון מחדש. "כמנכ"לית הפכתי את האיגוד למערכת מבוזרת ומקצועית המחולקת לאגפים ייעודיים: מחופה וקידושין, בריתות ופדגוגיה לחגים, ועד למחלקות שעסקו בליווי שוטף, ייעוץ משפטי ורווחה לרבנים. עסקנו רבות גם בהשמה ובהתאמת רבנים לקהילות שחיפשו הנהגה, ופיתחנו שיתופי פעולה נרחבים".

נאמנות למקור // לפני שנה וחצי הצטרפה לשר עמיחי אליהו בתפקיד ראש המטה שלו. "עבדנו יחד עוד בימי איגוד רבני קהילות, אבל המגרש הממשלתי והפרלמנטרי שונה לחלוטין. קל מאוד להישאב למערכת ולשכוח את השורשים, ולכן הציבור שלנו חייב להכשיר מנהיגים שיהיו בעלי רגל מקצועית לצד רגל ערכית - דור ששוחה בפוליטיקה בלי לעזוב את בית המדרש. אני עצמי מקפידה ללמוד תורה פעם בשבוע, כי אני חייבת לינוק מהמקורות ולא להתבלבל. זה נכון לכולם, וכשמדובר בנשים - על אחת כמה וכמה. נשים מסוגלות להוביל בצמתים האלה, ואנחנו צריכים ליצור להן את המקפצה".

נוכחות // על אף העומס האינטנסיבי בלשכת השר, היא מצליחה לשמור על עוגן משפחתי יציב ומסור לשבעת ילדיה בזכות ניהול זמן קפדני. "זה דורש דיוק פנימי, לדעת איפה חייבים אותי ואיפה אני סומכת על הצוות ומאצילה סמכויות. העניין הוא לא כמות

חזקות על הדלת. בעלי פתח וראה שמונה נערים מהשכונה שצעקו: 'הרב, תכניס אותנו מהר פנימה ותנעל את הדלת! חברים באו לקחת אותנו לכנרת, אל תיתן לנו לצאת'. הם פשוט לא ידעו איך להחזיק מעמד לבד, ומצאו אצלנו מקלט כדי לא לשבור את המילה שלהם".

חזרה לאולפנה // במקביל לחיי הקהילה והמשפחה, פנתה למסלול מקצועי בתחום החינוך. "השלמתי תואר ראשון ושני במכללות שאנו והרצוג, וכבר בגיל 21 התחלתי לחנך כיתה באולפנת מירון. חמש שנים מאוחר יותר, בגיל 26, מוניתי למנהלת חטיבת הביניים של האולפנה. זו הייתה סגירת מעגל מיוחדת בשבילי - לנהל את המקום שבו למדתי בעצמי".

כוח נשי // האמונה במנהיגות נשית הובילה אותה צעד קדימה. "אני מאמינה בכל ליבי שנשים הן כוח. בקהילה שלנו בצפת יצרנו מרחב משפחתי שכלל את כולם, והובילתי שיעורי נשים קבועים שאני מתגעגעת אליהם מאוד. מתוך השטח הביתי שהציבור היום צמא לקול של הרבנית ושחייבים להעניק לה ליווי והכשרה מקצועית, ולכן הקמתי את אגף נשות הרבנים ב'איגוד רבני קהילות'. עם הזמן מוניתי למנהלת ההכשרות של הארגון כולו, ולסיום שימשתי כמנכ"לית האיגוד".

מעטפת רבנית // ניהול האיגוד דרש ממנה מעבר מחשיבה מקומית לראייה

בית הכנסת המרכזי ישרון ירושלים

נ פ ת ח ה ה ה ר ש מ ה ל -

ימים הנוראים

ראש השנה ויום כיפור תשפ"ז | 11-22.09.26

חוויות תפילה מרוממות עם גדול החזנים

יצחק מאיר הלפגום

החזן הראשי של בית הכנסת המרכזי ישרון

והחזן

אברהם ברנהולץ

החזן השני של בית הכנסת המרכזי ישרון

בליווי מקהלת נריע
בניצוחו של מאסטר

משה סלושץ

המנהל המוזיקלי של בית הכנסת המרכזי ישרון

JOIN US FOR AN UPLIFTING SPIRITUAL PRAYER EXPERIENCE. THE YESHURUN CENTRAL SYNAGOGUE ANNOUNCES THE OPENING OF REGISTRATION FOR YAMIM NORAIM

בית הכנסת המרכזי ישרון המלך ג'ורג' 44, ירושלים | 02-6243942 | Office@yeshurun.org.il

רוצה להיות הכוכב הבא של המגרש?

BOGOLOG™

רפלקסים ומהירות תגובה
המתקן יפתח את
הקואורדינציה, הזריזות
והמוטוריקה שלך, ויעזור לך
להגיב מהר יותר על המגרש.

אפליקציית כדורגל חכמה
מתחבר לסמארטפון
ומציע "אתגר מאמן דיגיטלי"
שידחוף אותך לקצה.

תחרויות ואתגרי LIVE
שחק לבד כדי לשבור את השיאים
של עצמך, או תאתגר את החברים
במשחקים קבוצתיים, טורנירים
ואתגרים נושאי פרסים!

מעקב התקדמות של מקצוענים:
האפליקציה עוקבת אחרי הביצועים
שלך ונותנת לך סטטיסטיקות
מתקדמות כדי שתראה בעיניים איך
אתה הופך לשחקן טוב יותר.

הזמנה דרך האתר או מוקד המכירות הטלפוני

499 ₪ **חובה בחינם**

מיחסי חשמל

עד גמר המלאי | לפחות 200 יחידות | כפוף לתקנון *5018

יוסף ארנפלד

yosefpr@gmail.com

במגרש הביתי

"סדר היום מתחיל בשעה שש בבוקר.
בעלי יוצא מוקדם לתפילה ולימוד, ואני
עם הילדים: ברכות השחר, מוזיקה,
ריקודים, סנדוויצ'ים ויציאה למסגרות.
משם אני ממשיכה לל"ז עצמאי
משלי. כראש סגל, אני אמונה על בניית
האסטרטגיה של השר, ניהול הצוות,
פגישות עם ראשי מועצות וראשי מטות
אחרים, והובלת המדיניות שלו בכנסת
ובממשלה."

"השיר שלי הוא 'ציון' של בוצר, הכרנו
עוד מימינו בצפת, הוא היה אדם גדול
בעיניי. המילים שלו, 'ציון, מה אוכל
לעשות בשבילך?', מהדהדות אצלי כל
הזמן. זה לחלוטין שיר המסע שלי."

"איך שנכנסת השבת אנחנו פשוט
מרגישים את השכינה בבית. זה הרגע
שבו כל רעשי הרקע של השבוע נעלמים,
והקודש תופס את המקום שלו."

אסתר המלכה. "היא ידעה ללבוש מלכות,
אבל לרגע לא שכחה שהיא נמצאת
במשימה ובשליחות של עם שלם. היא
ידעה מתי הזמן שלה למלוך ומתי נכון
לזוז הצידה, מתוך הבנה עמוקה שהיא כלי
שרת למטרה גדולה ממנה."

"אני משבט לוי. הדבר שהכי מפחיד אותי
בחיים זה שלא אזכה לשמוע את שירת
הלוויים בבית המקדש."

"המשאלה הכי גדולה שלי היא שנזכה
כעם להיות פשוט כאיש אחד בלב אחד."

"אשאל את עצמי מה אני רוצה להיות
כשאהיה גדולה."

השעות אלא איכות הנוכחות בבית. כשאני
מגיעה הביתה אני מניחה את הטלפון בצד
כדי שהידיים שלי יהיו פנויות לחיבוק. בימים
לחוצים אני מסוגלת לקפוץ הביתה רק כדי
לתת נשיקה, להעמיד סיר, להביא את המהות
של אמא ולחזור לעבודה. ובשביל זה, כמוכן,
יש גם בעל ששותף מלא לכול."

המטפחת בחדר // כאישה דתייה
בצמרת השירות הציבורי היא מתמודדת לא
פעם עם הרמות גבה וסטריאוטיפים. "הרבה
פעמים רואים אותי בטעות כמזכירה או כמי
שבאה לסכם את הישיבה, ואני מבהירה:
לא, יש כאן שינוי תפיסתי. נשים עם כיסוי
ראש מגיעות למוקדי קבלת ההחלטות והן
שותפות מלאות. המצאתי מושג: 'המטפחת
היחידה בחדר'. יש רגעים של בדידות,
אבל אני מדמיינת את בנות העתיד צועדות
איתי ואני סוללת להן את הדרך. אנו רואים
את הקושי הזה גם כעת, בניסיונות לסכל
מינוי אישה דתית לתפקיד מנכ"לית רשות
העתיקות."

אם זה לא היה המסלול //
"מעולם לא דמיינתי שכן ייראה מסלול חיי,
לא בניתי שום קריירה מראש. במשך שנים,
כשגרנו ברובע היהודי, הייתי מניחה את
הידיים על אבני הכותל ומבקשת מהקדוש
ברוך הוא שישתמש בהן היכן שהוא צריך
אותי. הגעתי פשוט לאן שהקדוש ברוך הוא
רצה שאגיע."

חנה קטן
chanakatan@gmail.com

בדרך לעולם חדש

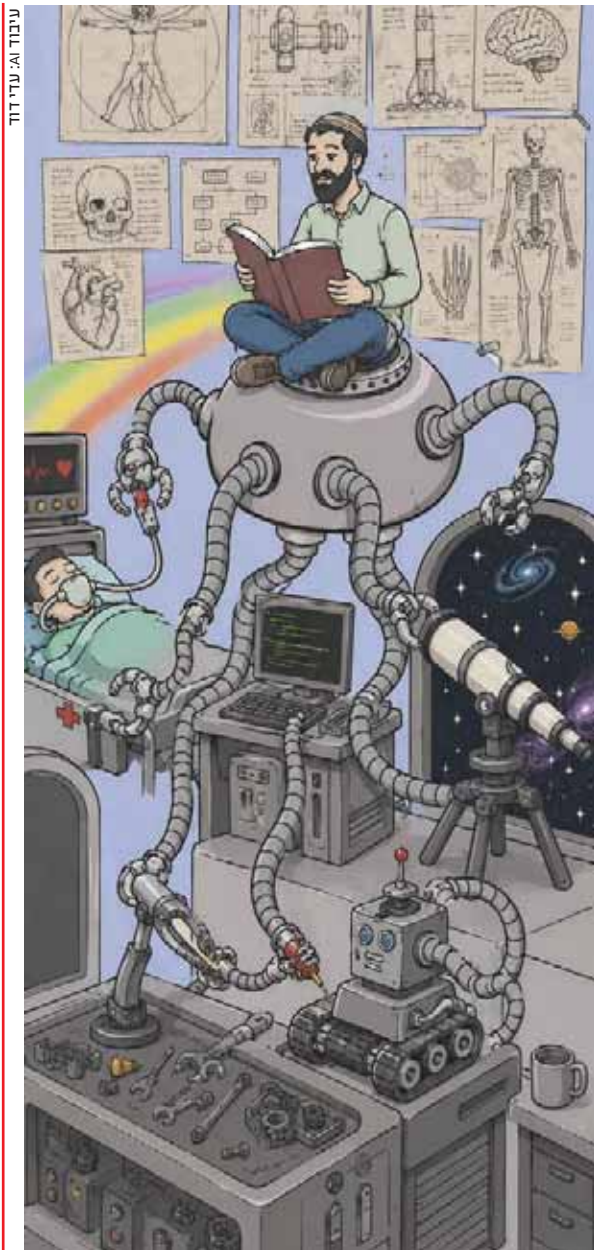
קרוב סמנטית לכלב, אך רחוק מעט. הם הגיבו באופן שונה לשמות עצם, פעלים ותארים. כלומר, המוח שלהם עיבד שפה ממש כפי שהוא עושה זאת במצב של ערות. עובדה זו דוחפת אותנו לחשוב מחדש על משמעות ההכרה. מסתבר שהמוח עושה מאחורי הקלעים הרבה יותר ממה שאנו מבינים.

ניתוח בנעלי בית. ואם בניתוחים עסקינן, כעת אפשר להיות מנתח בנעלי בית. לאחרונה, מטופל שסבל מאבנים בכליות עבר ניתוח כאשר הרופא שניתח אותו ישב במרחק של יותר מאלף קילומטרים ממנו. הניתוח בוצע באמצעות מערכת רובוטית מתקדמת שחיברה בין הרופא ובין חדר הניתוח בזמן אמת. באמצעות החיבור לאינטרנט מהיר, כל תנועה שביצע הרופא הועברה כמעט באופן מיידי לרובוט שפעל בחדר הניתוח. העולם נהפך לכפר גלובלי, וזה כבר לא משנה אם אתה גר קרוב למרכז רפואי מוביל או בכפר נידח ומרוחק משירותי רפואה מתקדמים.

גם הבית הפרטי הופך בהדרגה לחכם. רובוטים מנקים את הבית, התאורה בבית נדלקת אוטומטית לקראת חזרתנו הביתה, והמזגן נדלק באדיבות ביום חמסין. מכונות חשמליות הופכות נפוצות יותר משנה לשנה, וחברות רבות מפתחות רכבים אוטונומיים ללא נהג. חיישנים, מצלמות ובינה מלאכותית מאפשרים לרכב לזהות כבישים, הולכי רגל ומכשולים בזמן אמת. וכך, ייתכן שבעתיד תאונות דרכים יפחתו באופן ניכר, משום שמחשבים לא מתעייפים, לא מתעצבנים ודעתם אינה מוסחת כמונו.

ואולי בעוד חמישים שנה ילדים ילמדו בבית הספר על התקופה שלנו כמו שאנחנו למדנו על המצאת החשמל או הטלפון. הם ישאלו איך אנשים נהגו ברכב בעצמם, איך רופאים נאלצו להיות ליד המטופל כדי לנתח אותו, ואיך בני אדם חיו בלי עוזרים חכמים שמלווים אותם בכל רגע. לפעמים נראה לי שמדובר כאן במעין נקבת חזקיהו, תעלה עמוקה שנחפרת משני הצדדים כאחד עד שהחופרים נפגשים ונוגעים זה בזה אי שם באמצע. יכולות האדם הולכות ומתגברות מצד אחד, וגם המכשירים האלקטרוניים שוברים שיאים בביצועים שלהם. בשלב מסוים שני הווקטורים הללו ייפגשו אי שם באמצע והאדם, נזר הבריאה, יצטרך להחליט לאיזה כיוון הוא מושך ולאן הוא מוביל את העולם שריבונו של עולם הפקיד בידינו. ברור לי שהאורות הגדולים בדעת ובבינה מופיעים כתשובה לאורות הגדולים שאנחנו מוצאים היום בתוכנו.

להביא לימות המשיח. הרמב"ם מתאר את ימות המשיח, ומספר שבימים ההם "הטובה תהיה משופעת הרבה". המצב הכלכלי יהיה מעולה ובעיית המחסור תיעלם, ואז כל העם, גברים נשים וטף, יהיו פנויים ברוב זמנם לעסוק בתורה ובחוכמה, להגיע למדרגות של ידע והבנה שאי אפשר היה להגיע אליהן בדורות הקודמים בגלל העיסוק בצורכי הקיום. המצב שלנו היום כבר מתחיל להיות בכיוון הזה. האדם כבר לא חייב לעבוד מצאת החמה עד צאת הנשמה כדי לפרנס את משפחתו, יש שעות עבודה סבירות וימי חופש ממומנים וקבועים. אנחנו בדרך לגאולה השלמה, גאולת הגוף והנפש, וגאולת העם והתורה והרוח, ראשית ימות המשיח. ●

כבר היום קיימים מכשירים משוכללים שמסייעים לחירשים גמורים לשמוע. אלו הן כבר חדשות ישנות. ויש גם פרוטוזות חכמות שמגיבות לפקודות עצביות, וגם התחום הזה הולך ומשתפר בדורנו. בקרוב נראה איברים מודפסים, כולל גפיים לכל כך הרבה גיבורים שאיבדו גפיים לחזור ללכת על שתיים

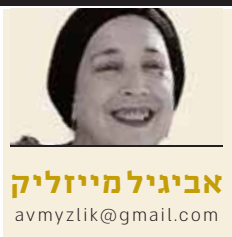
זוגיות של 80 שנה. כתוב בתהילים "ימי שנתינו בהם שבעים שנה", אבל האמת היא שהשבעים של היום זה החמישים של פעם, והכול בראש. ניתן וצריך לצפות להורות ולזוגיות של שמונים שנה. איחולי עד מאה ועשרים הם כבר לא הזויים כל כך. הרפואה מתקדמת בצעדי ענק ואנחנו כותבים את הספרות הרפואית של העתיד. האם האדם יחיה עד אין-סוף? אין ספק שהעולם מתקדם, הכלים מתרחבים בהתאם לאור שמתגלה יותר ויותר בדורנו.

האם אתם זוכרים איך ישבו מיליוני בני אדם מול מסכי הטלוויזיה וצפו לראשונה באדם שדרך על הירח ואמר "צעד קטן לאדם, צעד גדול לאנושות"? מה שהיה נראה במשך דורות כסיפור מדע בדיוני, הפך למציאות היסטורית ששינתה את תפיסת העולם האנושית. כך גם בימינו, רעיונות שבעבר נראו דמיוניים לחלוטין כמו מכונות שנוהגות לבד, רובוטים שמבצעים ניתוחים, בינה מלאכותית שמנהלת שיחה עם בני אדם או מכשירים שמתרגמים מחשבות לפעולות, הופכים בהדרגה למציאות יומיומית. העולם מתקדם בקצב מהיר כל כך, שמה שנחשב לפני שנים בודדות לחלום רחוק, נמצא כיום במעבדות, בבתי החולים ואפילו בבתי פרטיים.

פוקח עיוורים. אילון מאסק הפך לסמל של חדשנות בזכות פרויקטים שהוא יזם - מכונות חשמליות אוטונומיות, שיגור טילים לשימוש חוזר ועוד. העולם צריך אנשים כמוהו. הוא לא מפסיק לחדש ולהפתיע, וכעת גם בתחום הרפואה. לפני כמה שבועות הכריז שהוא משקיע מיליארדים בפרויקט שאפתני של החזרת הראייה לעיוורים. מדובר במערכת מבוססת AI הכוללת מצלמות משוכללות שיחברו למרכז הראייה במוח ויגרמו לו "לראות" את הסביבה, עד רמה של קריאת טקסטים. לפי חזונו, הוא יצליח לדלג על איברי הראייה הקונבנציונליים, העיניים על כל חלקיהן, ולחבר את העיורר לעולם החיצוני בעזרת מכשיר מדמה עיניים שיעשה את העבודה במקומן. חלומות רבים של מאסק התגשמו ומתגשמים, ולא אופתע אם המהנדסים שלו יצליחו בהכוונתו להגיע למטרה. ואז עולם חדש יפציע על עיוורים רבים וממש יקים אותם לתחייה, שהרי סומא חשוב כמת.

אילון מאסק לא מגלה עדיין מה יהיה הפרויקט הבא שלו, אבל בנושא הסיוע לחירשים העולם המדעי לא חיכה לו, וכבר היום קיימים מכשירים משוכללים שמסייעים לחירשים גמורים לשמוע. אלו הן כבר חדשות ישנות. ויש גם פרוטוזות חכמות שמגיבות לפקודות עצביות, וגם התחום הזה הולך ומשתפר בדורנו. בקרוב נראה איברים מודפסים, כולל גפיים, מה שיאפשר לכל כך הרבה גיבורים שאיבדו גפיים לחזור ללכת על שתיים. מה שחסר עדיין הוא אמצעים לשיפור החשיבה והזיכרון, למרות שכבר כעת יש התקדמות בתחום, כדי ה'טובה על המדענים, אבל לא קיימת עדיין קפיצת דרך שתהפוך את הזיכרון האנושי לסוג של מחשב. בתחום הזה רב הנסתר על הנגלה, אבל יש הפתעות שעשויות להטיל אור על פעילות המוח שלנו.

באחד מבתי החולים עברו שבעה חולים ניתוח לכריתתה של רקמת מוח לטיפול באפילפסיה, ובמהלכו הושמע להם פודקאסט. במחקר נמצא שהחולים המורדמים הבינו שחתול

אביגיל מיזליק
avmyzlik@gmail.com

חתונה במתנה

חברתי אורית עברה גלגולים רבים ושנים ארוכות של בדידות, עד שיחת הטלפון המפתיעה שקיבלתי ממנה לאחרונה ובה בישרה את הנפלא מכול

מתנגד לאורח החיים הדתי, היא תמשיך במפגשים ותשאיר לקדוש ברוך הוא לנהל את העניינים. היא קיבלה החלטה מודעת שלא לנסות לשנות אותו או להשפיע על האופן שבו הוא חי את חייו. עם זאת, השניים התארחו יחד בבתים של משפחות דתיות, וכשבנימין נפגש לראשונה בחייו עם שבת כהלכתה - משהו בנפש שלו התחיל להתעורר.

בלי שאורית תגיד מילה, הוא פשוט החליט מעצמו שזה שייך אליו. לאט לאט, צעד אחר צעד ומתוך רצון פנימי עמוק, הוא החל להתקרב. כיום בנימין חובש כיפה, לובש ציצית, שומר שבת, מקיים את המצוות באהבה ובשמחה ולומד תורה באופן קבוע. והשבוע, הוא גם הציע לאורית נישואין.

את צעקת השמחה שלי למשמע החדשות הנפלאות אפשר היה לשמוע למרחקים. התפעלתי כל כך מהדרך המיוחדת שבה הקדוש ברוך הוא מנהל את עולמו. בנימין היה צריך לפגוש את אורית בדיוק בזמן הנכון, ולעשות את הדרך האישית שלו לתשובה עד לרגע הנפלא הזה. יהי רצון שיזכו להקים בית נאמן בישראל. ●

לא החזיקו מעמד זמן רב, ולאחר כשנה וחצי הם התגרשו ואורית נותרה לבדה עם בן קטן. מאז עברו עוד עשר שנים. לא דיברנו לעיתים קרובות, אך בכל שיחה שניהלנו, הקושי שלה, יחד עם התחושה המנקרת שאולי זה כבר לא יקרה, היו נושא קבוע. פעמים רבות השתדלתי לחזק ולעודד אותה, ופעמים אחרות פשוט כאבתי ובכייתי יחד איתה.

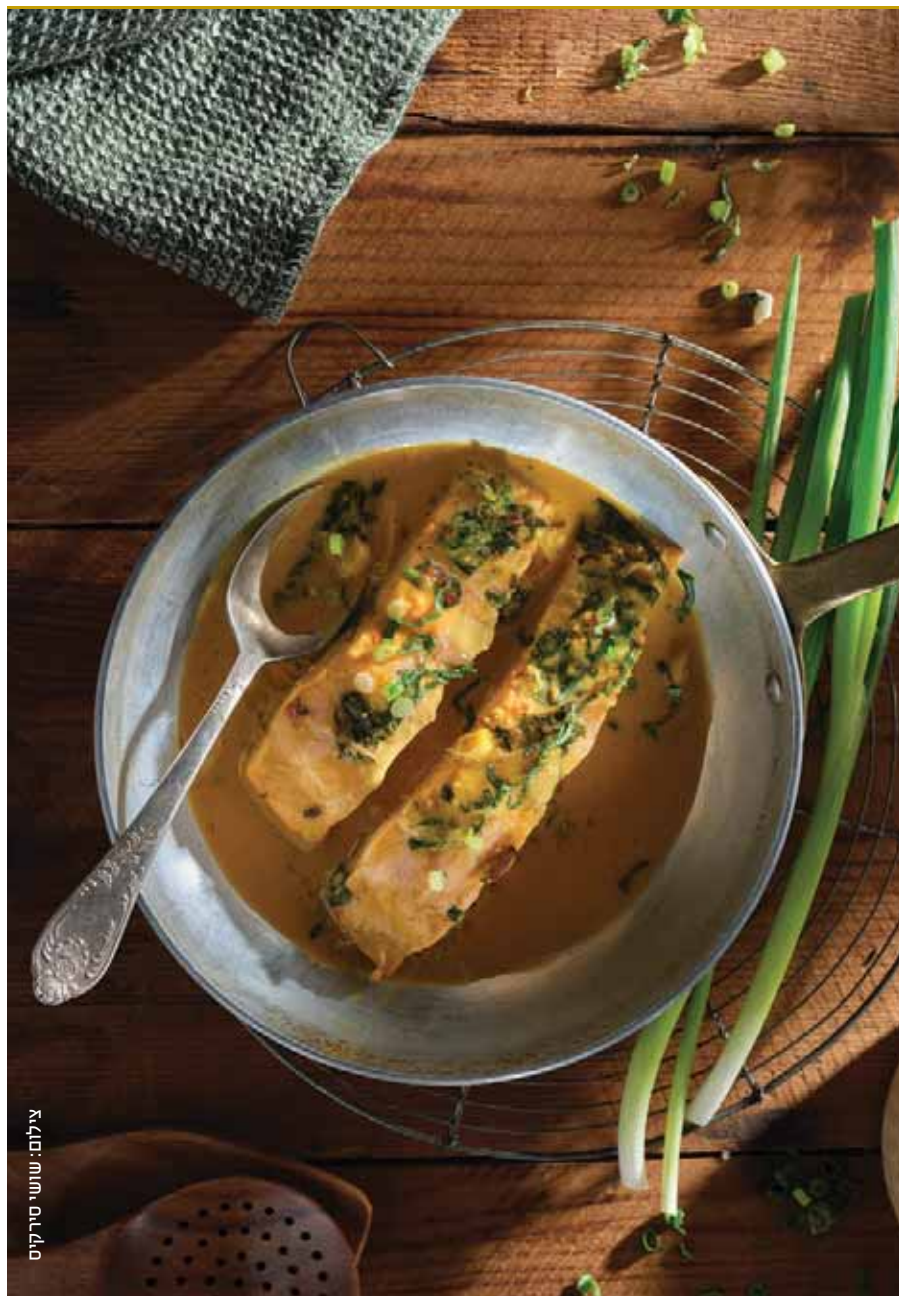
הנפש החלה להתעורר

ולפני כחצי שנה הגיע בנימין. בחור מיוחד, כליל המעלות ואדם מקסים. המשוכה היחידה הייתה שבנימין חילוני ואורית דתייה. אורית התלבטה רבות בנושא ושיתפה אותי בלבטיה, ולבסוף החליטה פשוט לתת למציאות להתגלגל ולראות לאן יובילו הדברים. הם החלו לצאת יחד, שוחחו על כל נושא שבעולם וגילו ביניהם חיבור נדיר. בנימין נקשר מאוד לאל, בנה של אורית, ובין השניים נוצר קשר חם ומלא חיבה, דבר שסייע מאוד לביטחון שלה בקשר.

אורית החליטה שמכיוון שבנימין מאמין באלוקים בדרכו ואינו

בחיים יש חשיבות עצומה לתזמון. אף על פי שרובנו שונאים להמתין, מתקשים להתעכב וסובלים ממה שנקרא "קושי בדחיית סיפוקים" - בדרך כלל ההמתנה מחזיקה בתוכה מתנה גדולה. לכן, כשקיבלתי את שיחת הטלפון המדהימה מחברתי אורית, כמעט פרצתי בבכי מרוב התרגשות. אורית בישרה לי את הנפלא מכול: היא נהייתה כלה.

אני מכירה את אורית מאז שהייתה בת עשרים. באותה תקופה עבדנו יחד, ועל אף פער של עשרים שנה בינינו - נהיינו ידידות נפש. החיבור היה מידי וחזק, ומצאנו המון נושאים משותפים לשיחה. הזמנתי אותה אלינו פעמים רבות והיא הפכה לבת בית אהובה. אורית רק החלה אז את תהליך החזרה בתשובה שלה, ואני ובעלי חיפשנו לה בן זוג מתאים, מתוך מחשבה שבחזרה כל כך מיוחדת חייבת למצוא משהו מיוחד לא פחות. יזמנו בשבילה כמה היכרויות, אך למרבה האכזבה אף אחת מהן לא צלחה. השנים חלפו, אורית עברה לעיר אחרת וגם הקשר שלנו הפך פחות תכוף, אך האהבה וההערכה בינינו נותרו חזקות כשהיו. בגיל 28 היא פגשה בן זוג ונישאה לו, אך למרבה הצער הנישואין

סלמון בקרם קוקוס וקארי

6 מנות

20 דקות הכנה

דרגת קושי קלה

לפעמים המתכונים הכי יפים וחגיגיים הם גם הקלים ביותר להכנה, כמו למשל מנת הסלמון המופלאה הזאת. כל מה שצריך בשבילה הוא קרם קוקוס איכותי (מומלץ בקרטון ולא בקופסת שימורים), כמה תבלינים אסייתיים שמעניקים לרוטב טעם וניחוח מדויקים, ונגיעה של מיץ תפוזים. התוצאה היא אחת ממנות הסלמון הכי כיפיות וטעימות שיש - ובמינימום עבודה.

- 6 מנות פילה סלמון לרוטב:
- 3 שיני שום כתושות
- 2 כפות שמן
- חצי כפית ג'ינג'ר טרי, קלוף ומחורר
- 2 גבעולי בצל ירוק
- רבע כפית צילי גרוס
- כפית אבקת קארי
- 3 כפות רוטב סויה
- חצי כפית סילאן או דבש
- 2 כפות מיץ תפוזים
- מלח ופלפל שחור לפי הטעם לקישוט:
- חופן בצל ירוק או כוסברה קצוצה

חותכים את החלק הלבן של גבעולי הבצל הירוק וקוצצים אותו דק. את החלק הירוק שומרים בצד להמשך. במחבת סוטהג' או בסיר רחב מחממים את השמן ומטגנים קלות את השום הכתוש, הג'ינג'ר, החלק הלבן של הבצל הירוק, הצילי והקארי. מערבבים היטב לפתיחת טעמים. מוסיפים למחבת את רוטב הסויה, הסילאן (או הדבש) ומיץ התפוזים. מביאים לרתיחה קלה ומיד יוצקים פנימה את קרם הקוקוס. מביאים שוב לרתיחה, מתבלים במלח ובפלפל, טועמים ומתקנים תיבול במידת הצורך. מניחים את נתחי הסלמון בתוך הרוטב ומוסיפים עוד 2/3 כוס מים. מביאים לרתיחה, מכסים את הסיר ומבשלים על אש נמוכה כ-20 דקות, או עד שהסלמון מוכן וקפיצי למגע. בסיום הבישול מומלץ לטעום שוב את הרוטב ולאזן טעמים. קוצצים את החלק הירוק של הבצל ששמרנו בצד, ומפזרים על הדגים החמים יחד עם הכוסברה או הבזיליקום הקצוצים. מגישים חם.

SHIELD
כלים להורות דיגיטלית

POWERED
BY רימון

SHIELD הכל כלול!

גם כשהילד שלכם עם
הסמארטפון בבריכה

הגנה בהתאמה
אישית לכל משתמש

הגנה גם
ברשתות חברתיות

בקרה על זמני מסך
בכל מכשיר

לגלוש מוגנים
במהירות הסיב

99^{החל מ-}
₪ לחודש

חבילת אינטרנט
סיבים 1Gb
והגנה מלאה על
כ-ל המכשירים

**מצטרפים עכשיו ונהנים מהגנה
מותאמת אישית לכל בן משפחה**

כדי לנהל חיים דיגיטליים מאוזנים - אתם זקוקים ל-SHIELD הכל כלול.
בבית, ברשת, בסושיאל, במחשב ובסמארטפון -
SHIELD מלווה ושומר עליכם בכל מקום. הצטרפו עכשיו!

*8911

rimon.net.il

מבצע אינטרנט ביתי סיבים 1Gb סינון, כולל ספק ותשתית, במחיר של 99 ש"ח לחודש, ממועד חיבור הטכנאי ל-6 חודשים בלבד | מצטרפים לחבילת 1Gb ומקבלים 3 רישיונות מובייל במחיר מוזל | התקנה וציוד קצה לרבות נתב בתשלום נוסף לפי מחירון רימון | המבצע למצטרפים חדשים בלבד עד יום 14.6.2026 על גבי תשתית סיבים בלבד של רימון, נטפייבר בזק ו-IBC בתום 6 חודשים ייגבה מחירון החברה | בכפוף לקיומה של פריסה ולתנאי הסכם ההתקשרות | החברה רשאית להפסיק את המבצע בכל עת לפי שיקול דעתה. אין כפל מבצעים.